

ԱՐՄԵՆ ՄԱՆՎԵԼՅԱՆ

ՈԱԿ ՎՎ անդամ

Սեմբնիքերի 23-ին Երևանի ավագանու՝ բաղադրյալների ընտրությունները աննախադեռ էին, դայմանավորված Քայաստանում տեղի ունեցած «թափյա հեղափոխությանը», նոր բաղադրյական իրավիճակի ստեղծմանը եւ նոր բաղադրյական ուժի ի հայս գալով, հանձին վարչադրեց Նիկոլ Փաշինյանի: Հասերը այդ ընտրությունները գնահատում էին որպես գործող վարչադրեհ լեզիտիմությունը եւ նրա ժողովրդականությունը հաստատող հանրավետ:

Հավանական սա էր դաշտառը, որ վարչապետը ցամ ակտիվութեն ներգրավված էր այդ գործընթացում եւ աջակցում էր «Իմ խալք» դաշինի թեկնածու Յայկ Սարությանին: Առ 12 կուսակցությունների ու դաշինների մասնակցությունը այդ ընտրություններին՝ գործընթացը դարձնում էին էլ ավելի նրացացային ու հետարքրական թե բաղադրական եւ թե ներազարդական իրողությունները հետազոտող մասնագետների համար:

Արդեն կայացած ընտրությունները շահեր գնահատում են աննախադեղ, բանի nr 1991թ. ընտրություններից հետո այն առաջինն էր, որ ազատ էր կոռուպցիայից ու կենձիններից: Գոնե իմ դիտարկումներով կարող եմ լոյնել, որ առաջին անգամ էր, երբ ընտրությունները անցան առանց, այսպես կոչված, թաղային «հետինակությունների» ակտիվ մասնակցության:

Միանալու համար պահանջվում է պատճենաբառը՝ կարելի է դրա համար պահպան պահպանային գործություններում և այլ պահպանային գործություններում:

Սակայն ընտրությունների արդյունքները բացահայտեցին ներփառական այն իրողությունները, որոնցում հայտնվել է «հետքավայ» Հայաստանը եւ որը լշագույն վերլուծության ու բնակչության կարիք ունի: Ինչդես հայտնի է, հաղթող «Իմ բայլը» դաշնամբ սաշազ վվեների մոտ 82%, ինչը ամնախաղեղ էր Հայաստանի ընտրությունների դաշտության ընթացքում, կարելի է տպավոր ու մյուս

❖ Հաղափական կուսակցությունները, այդ թվում նաև «Բարգավաճը», որը միակն էր, որ հաղթահարեց 6%-ի արգելվք, եղածինները այս արդյունքի ֆոնին միանալու հաջողվեցին:

Հետևաբար դեմք է հասկանալ, թե որ եր այս զանգվածային ձախողման դաշտաները եւ ինչ մեսիջներ են ու դարկում ընտրությունների արդյունքները վերլուծաբաններին: Նախ եկեմ ուսադիր ռություն դարձնեն այն հանգամանքին, որ չնայած «հետթափյա» ակտիվությանը եւ էյֆորիային, ընտրություններում եւ հետանցիների մասնակցությունը բավականին դասիվ էր՝ մոտ 43%: Անեն տես սակի արդարացնումներ, թե այն միշտ դասիվ եղել, օրինակ 2017թ.-ին ընդամենը 40% մասնակցություն, բնադրատությանը չեն դիմանում, բանի որ նախակի դասիվությունը բացատրվում է ՀՀԿ-ի առկայությամբ, այդ ընտրությունների, օտարերի կարծիքով, ձեւական բնույթով եւ այլն, հեղափոխությունից հետո կային արդարացված սղասումներ, որ մինչեւ 65% մասնակցություն կլինի:

թաղթել (լուրջ վերլուծության համապատասխան այստեղ որոշակի սոցիոլոգիական հետազոտություն է դեմք իրականացնելու շնչառակցածների օջանում), որ շատերը այդ բաղադրական ուժերի մեջ չեն տեսնում այն մեկին, որը կներկայացնի իրենց շահերը Երևանի ավագանիում։

Ինչեւ, անկախ մասնակցության ցածր մակարդակից, այն կասկածի տակ չի դնում տեղի ունեցածը, միաժամանակ մի շարք խնդիրներ առաջադրում է։ ինչո՞ւ ձախողվեցին բաղադրական բոլոր կուսակցությունները։ Այս հարցին

пуръкълъкът си...

դարձավ կեղծ
արդեն նախոնք

դարձավ կեղծ կատեգորիա, մարդիկ արդեն նախընտրում էին հավաքվել ոչ թե այս կամ այն գաղափարի, այլ այս կամ այն մարդու շուրջը: Այս իրավճակը գոյատեսում էր ավտորիսար համակարգի դայնաններում, սակայն «Քավցյա հեղափոխությունը» եւ ստեղծված նոր իրավիճակը դարձ դարձեցին, որ ընտրողները չեն հավատում բաղադրական եւ ոչ մի կուսակցության, այլ նախընտրում էին լիդերների, որոնց շուրջ էլ դատրաս են համախմբվել, հանուն ինչ-որ, ևս դեմքերում՝ անհասկանալի գաղափարի:

Դայաստանում ստեղծվել է անճախա-
դեմ իրավիճակ. եթե մենք նախկինում
ականատեսն էինք մեկ բաղաբական ու-
ժի մենաշնորհի, այս այսօր մեկ նար-
դու մենաշնորհ է ՀՀ-ում, ինչն իր մեջ
լուրջ վասնգներ է դարունակում: Զա-
դաբական դաշը ամայացած է, ընոր-
հիվ նախկինութիւն, չկան զսդման եւ
հավասարակշռման մեխանիզմներ.
Կարելի է հավասել, որ մենք ապրում
ենք մի դեռությունում, որտեղ փաստացի
ևսա ընդունելութիւն:

Նախկինում գրել եմ ու ցանկանում եմ կրկնել. Նիկոլ Փաշինյանի կառավարության ձախողումը կիմի ՀՀ-ի ձախողում, ինչը թույլ տալ չի կարելի, իսկ նճան զարգացնմերից կարելի է խուսափել, եթե հնարավոր լինի ստեղծել այլնութանգային բաղադրամ ուժ, որը կներկայացնի Դայաստանի զարգացման իր տեսլականը եւ առողջ բնադրատության կենթարկի գործող իշխանություններին:

Ի դեմ, աս եմ զարմանում, որ որոշ մարդիկ ընորհավորում են Հայկ Մարտիքանին հաղթանակի առթիվ, կարծում եմ, որ սա վարչապետի հաղթանակն էր Եւ նա ում էլ նօսնակեր այդ դաշնինի առաջին համար, նոյն արդյունքը կունենային: Դնարավոր է, որ մետք է Փաշինյանին ընորհակալ լինենք, որ հենց Մարտիքանին է նօսնակել, կարող է Եւ ավելի վաս թեկնածու լինել: Սակայն այստեղ կան նաև հսակ ոհիսկեր՝ եթե Հայկը ձախողի Երեւանի կառավարունք, առաջ դրանում նրան ոչ ոք մեղադրի, բոլոր սլամները ուղղվելու են դեմի գործող մարչապետու:

Ի՞նչեւէ, տեղի ունեցած ընտրություն-
ները փաստում են, որ արտահերթ խոր-
հրդարանական ընտրությունները սարե-
րի հետեւում չեն, եւ որ Հայաստանը
կարիք ունի զրոյից նորից կառուցել իր
կուսակցական-ֆաղաքական համա-
կարգը, որտեղ հավանաբար դեմք է իշ-
խեն բաղաքական գաղափարախոսու-
թյունները դպյուս՝ բաղաքական լիդեր-
ները, որոնք եւ կփորձեն կառուցել նոր
Հայաստան:

A black and white photograph of five middle-aged to elderly men in formal attire, standing side-by-side against a light-colored wall with vertical panels. From left to right: the first man wears glasses, a dark suit, a light-colored shirt, and a dark tie; the second man wears a light-colored suit, a patterned tie, and has a small emblem on his lapel; the third man has a full dark beard and mustache, wears a dark suit, a white shirt, and a dark tie; the fourth man has a mustache, wears a dark suit, a white shirt, and a dark tie; the fifth man has a receding hairline and wears a dark suit, a white shirt, and a dark tie. They are all wearing dark dress shoes. In the foreground, the back of two chairs with grey upholstered seats and wooden frames are visible.

ՈՄԿ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ Խորհրդի անդամների հանդիպումը ՀՀ վարչապետ Փաշինյանի հետ

Սեղմբերի 26-ին Նյու Յորքում տեղի է ունեցել աշխատանքային այցով ԱՄՆ-ում գտնվող ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաջնյանի եւ Ռամկավար Ազատական կուսակցության Գերազույն խորհրդի ներկայացուցիչների հանդիպում:

ՈԱԿ ղատվիրակության կազմում Եր Գերագույն խորհրդի ատենապետ Վարդան Սագիրյանը, անդամներ՝ դրկուն Արշավիր Գյոնջյանը, գրող, հրապարակախոս Հակոբ Վարդիկառյանը, Գելոց Մարտիրոսյանը:

Հանդիպման ընթացքում բնարկվել են պերջին ամիսներին Հայաստանում տեղի ունեցած բաղաբական փոփոխությունները, ինչը նաև մեր երկրի ռդեգրած շարտերին մեր ուղարկելու համար օգնություն է կազմակերպությունների ուղին:

ՈԱԿ դասվիրակները ՀՀ վարչադեհի հետ գրուցել են նաև հայրենիքում կուսակցության կողմից առավել ընդգրկում բաղադրականություն իրականացնելու հարցի շուրջ:

Թննարկվել են Հայաստան-Սփյուռք առավել ամուր համագործակցության արբիկը արագութեր:

Մենք չկիտենք, թե զանազան
ազգային-դեսական հարցերի
ուղևոր ինչ մուտքումներ ունի այդ ուժը,
կամ ովքեր, ինչ հայտնի-անհայտ մարդիկ
են ուզում դաշնալ օրենսդիր մարմնի մե-
ծանանությունը, ու մինչեւ նոր խորհր-
դարանական ընտրությունը դրանք հան-
րությանը հայտնի դաշնելու խնդիր կա:
Թե չէ՞ քալանջիներին հեռացնելը, որքան
էլ բոլորի համար ցանկալի, չի կարող
փայեթի հերթականության կամ ազգը մի-
ավորող գաղափարի փոխարինել: Այս,
հանրությունը հաղթեց՝ մեր կյանքում
հանրության վեհի գործոնի վերածնան
նոր փուլ է սկսվել: Բայց հանրության
նկատմանը ազնիվ չի լինի առանց բոլոր
խաղաղութերը բացելու եւ ամենատարեր
կենսական հարցերի վերաբերյալ մուտ-
քումները ճշտելու՝ նրան ուղարկել խորհր-
դարանական ընտրություններում իր վկե-
ռու հեղափոխությունն ավարելու: Ամեն
ինչի վերաբերյալ մուտքումների ճշման
հարց դեմք է բարձրանա՞ կարծում եմ
Փափականը եւս սա հասկանում է...

Քաղաքական անսպասը

Ընտրությունը առարկայաբար հանդիւ-
քարափ արեց բաղաբական դաշը՝ բոլոր
բաղաբական ուժերի զանազան հավակ-
նություններն ու հիսյեւրը ցրիվ տալով:
Փասնեն սխալվում էինք գոյություն
չունի նաև ՀՅԴ-ի ավանդական ընտր-

իրեն մետք է դրսւորի բաղաբացնության կանոններին համապատասխան՝ ծրագրով նորագույն ձեռակերպություն:

Հիմա՞, թե զւրնանը

Նիկոլ Փաշինյանը հենց ՍԱԿ-ի աճը բիոնից հայտարարեց, որ Հայաստան վերադառնալուց հետո բանակցելու և խորհրդարանական ուժերի հետ՝ ԱՌ լուծարման եւ արտահերթ ընտրության օրակարգով, մի ժեսակ այդ մասին տեղյալ դատելով միջազգային այսաններին Հայաձայնելով խորհրդակցել՝ նյու ուժերուն իրականում դեմ են լինելու բանակցելուն, անոնք ուժուրու է մնալու խորհրդարանից, անցնող ներն էլ որոշումների վրա ազդելուն անդիտան փոքր տոկոսով են հազիվ կարողանալու ներկայացված լինել, համեմայնդեմ՝ ըստ վերջին ընտրության ուղիչի: ՀՅԿ-ի տարբեր ներկայացուցիչներ բարձրաձայնում են՝ հարկ չկա ներկայացները գրել, իրենի աշխատում են ոչինչ չեն տաղալում, կառավարության կցորդն էլ չեմ՝ ինչպես Սահմանադրությանը է ամրագրված: Ո՞վ հայաձայն կլիմի՝ խորհրդարանում ներկայացված չինել: Առանձին խնդիր է ՀՅԴ-ի ներկայացված լինելը: Առանց այդ էլ Սփյուռքի հետ առնչություն ունեցող ավանդական կուսակցություններից երկուսը ներկայացված չին նախորդ խորհրդարանում:

«Յակամարտությունը ռազմական ճանապարհով լուծելու ցանկացած փորձուղակի ստառնալիք է swarathwacreda-նային անվանության, ժողովրդակարության եւ մարդու իրավունքների համար։ Այդքանը դեմք է փոխի բանակցությունների հանդեմ իր անհարգալից վերաբերմունքը, դեմք է լիովին իրաժարվից ցանկացած ռազմական լուծման գաղափարից եւ իրագործի բոլոր նախորդ

համաձայնագրերը:
Ավելին, եթե Աղրեցանն իւկաղես հավատարիմ է խաղաղ գործընթացին, առա դեմք է սկզի երկխոսել այս հակա-մարտության ինքնական պարունակությունը՝ և եր-

սարտության դրսազգա սոլյեցի Հան-
նային Դարաբաղի հետ:

ռանց նոյնիկ ՀՂ-ի հետ երկխոսելու՝ Դա հնարավոր է, եթե միայն Աղրբեջանի դեկապատրիանը հետարքությունը է ոչ թե ժողովուրդը, այլ բուն աշխածքը:

Այսուհետով, ապահոյ է դաշտում, որ
Աղրբեջանի ղեկավարության մտադրու-
թյունն այն է, որ Ղարաբաղը մարդկի
հայեցից, ինչողև եղավ Նախիջևանում։
Սա իրավունք է տալիս Լեռնային Ղարա-
բաղին ասել, որ Աղրբեջանի մաս կազմե-
լը Ղարաբաղի բնակչության հանար-
կմասնակի լիակատար բնաջնում։ Քե-
տևաքար Ղարաբաղը չտեսֆ է լինի Աղր-
բեջանի կազմում, եթե որեւէ մեկը չի
ցանկանում թույլ տալ հայ ժողովրդի նոր
ցեղաստամություն։

Ընդգծեմ, ասվածը բոլորին սրտվ է, ընդ որում՝ տևակետը խացված մատուցում է բովանդակային տեղեկավորումն աեւ, մնում է, որ Եւ Փաշինյանը, Եւ Զոհրաբ Մխացականյանը առավել մանրանասնեն առիթ-անառիթ իրենց ասած փոխզիջումը, քանի որ սատանան մաճրամասների մեջ է, ու Արցակին հարցով ոչ միայն ոչ լեզիսիմ, այլև լեզիսիմ դեկամարդու սիամ օրու տարու Աստվածաւու-

կարսերի մսալ թոյլ տալով կտարայված։
Իսկ թե ինչ է խոսվել Նյու Յորքում Երեկո
կայացած Զոհրաբ Մանավականյան՝ Էլ-
մար Մամեդյարով հանդիդանո՞ւ՝ մեծ
հաշվով դժվար է իմանալ, որա վերաբե-
րյալ տեղեկավորության ձեռակերպումնե-
րը հազիվ թե մեզ քան ասեն՝ բացի նրա-
նից, որ կողմները դայմանավորվել են
շարունակել Երևանությունը։ Հա՞, ար-
դեն Երևանում են:

Իսկ կյանքը մեր դետության հաճար
շարունակվում է՝ Երկրի վաշչաղեցն ար-
տափն բաղաբական հագեցած օրակարգ
ունի, ՄԱԿ-ում ելույթից ու հանդիպում-
ներից հետո Դոււանքը է մեկնել՝ ԱՊՀ
խորհրդաժողովի, մինչեւ արեւելոց եկ-
րասիական տարածքի էլի մի և սնտասական
ֆորումի է մասմակցելու: Այսուհետև, ան-
կախ նրանից՝ Պուտինը կգա Երեւան, թէ՞
չի գա, մեր տեսակետները հնչեցնելու եւ
Ուսատանի դեկապարին փոխանցելու

աղիբների դակաս չի լինի:
Իսկ թե ինչու է Պուտինը հետաձգում
Հայաստան այցելությունը, աշխարհա-
քաղաքական ենթատես կամ խանդ
փնտել դրա տակ, թե՞ ոչ, Հայաստանին
ուղղված դաս հաճարել դա, թե՞ ոչ, կամ
նրա օգնական Ուշակովի դարձարա-
նումներից բիւցնել Հայաստանին
նվասացնող՝ Պուտինի այցի հաճա-
մեր երկիրը հերթի դնելու մասին, ինչ-
դեռ որ մի երկու ՁԼՍ են արել, միգուցե-
ինչ-որ առումով իմաս ունի, սակայն
այդեւս խուռացուցի տակ դնել այդ
ենթադրությունները՝ նշանակում է ուլ-
սական հավակնությունները սնել: Ավե-
լի լավ է՝ մենք մեր գործով զբաղվենք,
Պուտինին էլ մի իհ մոռանանք մինչեւ
նա Հայաստանի անհրաժեշտությունը
հեռի:

Ursuhtırph tırķıñı tırķıp

իհմա Նիկոլ Փաշինյանից ավելի համարավետ բարոյական աջակցություն չտանալու դեմքում՝ նոր խորհրդարանում չի լինի նաեւ ՀՅԴ-ը: Սա Սփյուռքի անտեսել կնօանակի, իսկ Փաշինյանը նաեւ Սփյուռքի աջակցությունն էր ստացել ու դեռ դրա կարիք ունի: Անգամ լաւ կլիներ, որ իր բաղադրական ուժի նախընտրական ցուցակում Փաշինյանն ընդգրկեր Սփյուռքի հետ առնչություն ունեցող գործիքների:

Հա, իհարկե, ՀՅԿ-ը դեռ չի կորցել
հիւսը, որ այս խորհրդարանը չի լուծար-
վի, այդ ուղղությամբ է զանի գործադրում,
փոխանակ իր չանվանարկված
անհատներով հիմնկվանից լիվի բենե-
ձեւավորելու եւ նոր խորհրդարանական
ընտրություններին մասնակցելու գոր-
ծին: Նոր խորհրդարանական ընտրու-
թյուններին ընտրողների ոչ մայրաքաղա-
քային մասն ավելի բարձր բվե կտա Փա-
շինյանին՝ հատկապես մարգերում ժողո-
վուրդը զգվել էր իր կյանիցից: Իսկ որ **Հար-**
մազանովն ասում է՝ չեմ գնա լուծա-
ման՝ հանուն դետության, ու ոչ թե՝ հա-
նուն կուսակցության, մեմ էլ ասում եմ՝
հանուն դետության դեմք է գնաք, բայց
որ դետությունն արդեն նախավում է Կրիս-
տովի առաջի սայյին, ուր Երեխից ամեն-
մեկը (մեր դեմքում նախագահը, խորհ-
րդարանը եւ կառավարությունը) դետու-
թյունը բառում-սանում է իր ուղղությամբ
ըունը մետությունը և օրուին:

Շարմ աղացոյցը գաղտնալսման
դեմքերի մնանակ համար ստեղծվող
խորհրդարանական հանձնաժողովի
ժամանակ այն զավեցն էր, եր չին
կարողանում վճռել, թե ով է ընդդիմու-
թունը խորհրդարանում որմեջից համեմա-

հեղափոխականները, բանի որ ստեղծված վիճակի անորոշությունը, հնչյունի Փաշինյանի՝ ՄԱԿ-ում ասված տեսակետի ենթատիսուն էր, թույլ չի տալիս կառավարությանը լիարժե աշխատել: Փաշինյանը անխոս, կընտիր արագ ընտրության տարբերակն իր հետևանազներով հանդերձ:

Արցախի հարցի ուրվականը

Մի կասկած կա, որ օքանառում են ախսին իշխանությանը մերձ օքանակները, թե Փաշինյանին թույլ սպեցիալ վերցնել իշխանությունը, բայց ու արցախյան հարցի լուծման հանգույքը գային ժամանակներն են մոտենուած դեմք էր լեզիսին առաջնորդ, որ միշտ ջազգայինների դարտադրանքին դիմակա՝ գործելու ազատություն կունենար ներսից: Եհան ասած՝ այդպիս կասկածը սովորական մարդուն էլ կարող է կրծել՝ եթե նկատի ունենամք Արցախի հարցում սպեցիային միջաւագյին խլրումները կամ Ռուսաստանի ադրբեյջանական հյուրախաղերը (Պուտինը իհմա էլ Բաֆու է գնում) Այսպես որ՝ ի տեսի եւ ժամանակի էին Փաշինյանի ելույթի արցախյան ժեռաւարումները ԱԱԿ-ում: Մի փոքր ծառականություն:

Պետական պարտքը՝ ՀՆԱ-ի 50-րդ

Հայաստանի 2019 թվականի դեռական բյուջեի նախագիծը երեկ կառավարությունը հաստացեց, այն գնահատվում է Եկամուտների գծով 1,533.7 տրլն դրամ, ծախսերի գծով՝ 1,685.3 տրլն դրամ, իսկ դեֆիցիտը կազմում է 151,6 մլրդ դրամ: Դեֆիցիտի 98,5 մլրդ դրամը կսացվեն արտաքին աղբյուրներից, իսկ 53 մլրդ դրամը՝ ներփակում: 2018 թվականի տնտեսական աճը, 4,5 տոկոսի փոխարեն ակնկալվում է 6,5 տոկոս: Պետական դարաշը կկայունանա ՀՆԱ-ի 50 տոկոսի սահմաններում, ինչպես որ այս տարեկան է:

ԱՐՄԵՆ ՄԱՆԿԵԼՅԱՆ

Պ.Պ. միջազգային անվտանգության
և հսկելիության մասնագետ

Ինչու՞ս արդեն հայսմի է, Վրաստանի կառավարությունը որոշում էր ընդունել արգելել հացահատիկի եւ հացազգի այլ կուտուրաների ներկրումը եւ արտահանումը իր երկրի տարածքով տրամադրային միջոցների օգտագործմանը: Խոսք 20 եւ ավելի տոննա թերմատարողություն ունեցող ներենաների մասին է, որոնցով Ռուսաստանից Վրաստանով Հայաստան է ներմուծվում ռազմավարական ճշանակություն ունեցող այդ ապրանքը՝ հացահատիկը:

Տեղի ունեցած բողոքի ցոլցերի արդյունքում Վրաստանի իշխանությունները հետաձգել են այդ որոշման իրականացումը մինչեւ հրկտամբերի 1-ը, սակայն շարունակվող բողոքի ակցիանե-

անի, այլեւ, ըստ դաշտունական թրիխ-սիի հայտարարության, տարածաշրջանի մյուս ղետովյունների վրա եւս: Ավտորանամորութով հացահատիկի ներմուծումը արգելվում է դեռի Կրաստան եւս: Այս որոշումը, ինչոյն եւ սպասվում էր, առաջացրել է նաև վրացի բերնափոխադր-

հառազանավարական» նշանակության մասին բարձրագործ հայտարարություններով: Ինչոյն միշտ, այս դեմքերում հայտնվում էին լավ վարձառնորդ «փորձագետներ», որոնք հանրային կարծիք ստեղծելու համար գովերգում էին այդ ծրագրերը:

Բառացի նույն իրավիճակը ստեղծվեց, եթ խոսվում էր Թբիլիսի-Կարս երկարգծի կառուցման մասին. Վրաստանի շահերով մտահոգ վրացի մասնակի դժոխությունը, որոնք արդեն բանի օր է գործարով են անում՝ սղանալով փակել դեղի Վրաստան մտնող բոլոր հիմնական ուժիները:

Վրաստանի այս որոշումից, սակայն, առաջին հերթին տուժում է Հայաստանը, բանի որ Աղրթնական սահման ունի Ռուսաստանի հետ եւ իր հացահատիկի միայն մի մասն է ներճուծով Վրաստանով, իսկ հետագայում կարող է ընդհանրապես հրաժարվել այդ ուղղությունից: Քասկանալի է, որ տուժում են նաև վրաց փոխադրողները եւս, բայց հիմնական հարվածն ուղղված է Հայաստանին, բանի որ այսպիսով հայտնվում են լրջագույն ռիսկեր, որոնք անդրագեներ նույնականացնելու համար պահանջվում են:

Հազի խնդիրը Հայաստան-Վրաստան հարաբերություններում

Ի թե հետեւանիվ այն հետաձգվեց միջև 2019թ. հունվարի 1-ը: Սակայն դարձ է, որ այս հետաձգումները հարցի լուծում չեն եւ այս որոշումը սպանալիք է առաջին հերթին Հայաստանի համար, որը այսդինվ հայնակում է ամբողջական կախման մեջ Վրաստանից, որը ցանկանում է դեմքի Հայաստան հացահատիկի մերկումը կազմակերպել իր ընկերությունների միջոցով:

Հայսնի է, որ լաւունական թրիլի-
սին առաջարկում է հացահատիկի
ներկրումը այսուհետ կազմակերպել ծո-
վով՝ Փոքր նավահանգստով եւ աղա
վրացական երկարուղով։ Այսինքն, եթե
մինչ այդ դեռի Հայաստան հացահա-
տիկը մենանաներով ներկրում էին հայ-
կական ընկերությունները, աղա այսու-
հետ այս հարցում հայտնվում է վրացա-
կան մենաւորք, որը եւ փրամետելու է
ՀՀ հացահատիկի ներմուծման իրա-
վունքին։

Այս որոշման արդյունքում Գյայաստանը հայտնվում է, մեղմ ասած, լուրջ դժվարությունների առաջ, ինչը անդրադարձնալու է թե՝ դարենային անվտագության եւ թե սնտեսական ու վերջադես ազգային անվտանգության խնդիրների վրա: Նախ կրկնակի թաճկանում է հացահատիկի ենթակրումը դեմի Գյայաստան, սա խոստացած 52% երկարուղային գեղչի դայմաններում, աղա հայկական ճեկ տասնյակից ավելի ընկերություններ հայտնվում են փակնան վտանգի առաջ, իսկ հազարավոր վարորդներ դառնում են գործազրկ:

Նկատեն նաեւ, որ այս որոշումը տարածվում է ոչ միայն հացահատիկի, այլ նաեւ հացահատիկային մյուս ճշակարույթների Անդրության վրա եւս: Սանապարագես, արգելվում է նաեւ եղիբացորենի, գարու եւ այլ ժեսակի կուտուրաների Անդրությունը պահպանվութեաւ:

Հանուն ծընարտության նշեմ, որ այս որոշումը տարածվում է ոչ միայն Հայա-

Դաշնում են նաև դեռության ազգային՝ դաշնային, տրանսպորտային, սնտեսական անվտանգության հիմնախնդիրներին:

Իհարկէ այստեղ բնական հարց է առաջանում, թե ո՞րն է այս որոշման իրական դաշտաղը եւ ի՞նչ նոյածակ է հետամբնրում Վրաստանը մօցնելով այս արգելվները։ Ըստ մասնագետների, հիմնական խնդիրը Փոթիի նավահանգամ ծանրաբեռնումն է, որը վերջին տարիներին աշխատում է միայն իր հզորությունների կտսի չափով։

Իրավիճակի նման փոփոխությունը
այսինքն վրացական նավահանգիս-
երի բեռնաբափումը, դայնանավոր-
ված է այն բաղաբանությանը, որ
վերջին Երկու տասնամյակներում վա-
րում է տաճաչության թրիլյուսին, իր Եր-
կիրդ դարձնելով տարանցիկ՝ աղբեջա-
նական աղբաբների համար: Խոսքը
այստեղ, առաջին հերթին, նավի ու
նավթամբերների առանձնան մասին է,
որ արդեն մեկ տասնամյակից ավելի է
հնչ չի իրականացվում վրացական նա-
վահանգիսերում:

Հիշեցնեմ, որ 2006թ. Բայու-Թրիլի-սի-Ջեյհան նավթանուղի կառուցումից հետո ադրբեջանական հում նավթը մի-ջազգային ռոլու է հասնում շրջանցելով Վրացական նավահանգիստները՝ հասնելով Միջերկրական ծովի բուրքական ափ։ Դեռ ժամանակին, եթե նախագծվում եւ աղա կառուցվում էր այլ նավթանուղը, Վրաց որոշ փորձագետներ փորձում էին բարձրաձայնել իրենց մտահոգությունը, նետելով, որ այսպիսու կյատարկվեն Վրացական նավահանգիստները, իսկ խողովակաշարի բերած օգուտը, մոտ 50 միլիոն դրամ արտեկան չի փոխառության այն վճաները, որը նիստական է այս երկրի տնտեսությանը։

կահացի այդ երգու ստանությամբ:

հարազմավարական» նշանակության
մասին բարձրագոչ հայտարարություն-
ներով։ Ինչպես միշտ, այս դեմքերում
հայտնվում էին լազ Վարձարևոյ «փոր-
ձագետներ», որոնք հանրային կարծիք
ստեղծելու համար գովերգում էին այդ
ծրագրերը։

Բարագի նույն իրավիճակը ստղծվեց, երբ խոսվում էր Թթիլիսի-Կարս Երկարգծի կառուցման մասին. Վրաստանի շահերով մտահոգ վրացի մասնա-

գետները հում էին, որ այդ երկաթուղին կլատարկի Վրացական նավահանգիստները: Սակայն ինչողու միշտ ի հայտ էին գայիս վճարովի «փորձագետներ», որոնք ղնդում էին, որ այս երկաթուղով չինական արդանիները Արևելից «կիորդեն» դեմի Եվրոպա՝ Վրաստանին բերելով բազմամիհարդանց օգուտներ: Որեից են այլ կարծիք խեղդվում եր Վրաստանի աշխարհառազմավարական կարեւորության մասին բարձրագոչ հայտարարությունների մերքն:

ԳԵՎՈՐԳ ԳՅՈՒԼՈՒՄՅԱՆ

Ո՞րևէ շաբեկու դրդապատճառը

Այս տարվա գարնանը Հայաստանում տեղի ունեցած հշուանափոխությունից հետո արդեն Վարչապետ դարձած Փաշինյանն ու իր կողմնակիցները բազմից խոսել են խորհրդարանական արտահերթ ընտրությունների մասին։ Ըստ ոչ դաշտնական որոշումների՝ այն դեմք է եղու ունենար առաջիկա գարնանը։ Բայց Երեւանի ավանդանու ընտրություններից անմիջապես հետո Վարչապետն ու իր թիմը սկսեցին ավելի շատ խոսել այդ ընտրությունների մասին։ Նույնիսկ օրեւ արտերկրում գտնվելով, Վարչապետը հայտարարեց, որ Հայաստան վերադարձնալուն դես, մյուս կազմակերպությունների հետ սկսելու է արտահերթ ընտրությունների մասով համաձայնության եղանակով։

Ինչ խոս, ՔՊ-ի այդ կորցրած ձայները չեն «գտել» ոչ ՀՅ-ն, ոչ ԲՀԿ-ն, ոչ Էլ մյուսները: Բայց հենց վերջիններիս՝ Վարչապետից խռոված միաբանությունն էլ կարող է դատուհան դաշնալ ՔՊ-ի համար, որի մասին, ինչողևս ցույց են տալիս բաղաբական զարգացումները, ուստի լուրջ մտորումներ ունի Փաշինյանը: Որքան էլ վերոնցյալ կուսակցությունները հավատարմության երդում տան ՔՊ-ին, չղեթք է մոռանալ, որ մինչեւ ապրիլ ամիսը նրանի սամուրայի հավատարմություն էին ցուցաբերում նախկին իշխանությանը, որին ամենավայր դահին լիցեցին: Վարչապետը կկարողանա՞ դահմանել այնոինի հավասարակռված գգութություն, որ նույն կուսակցությունների կողմից անենադժվար դահին նավի վրա մենակ չննա, նամանավանդ, որ խորհրդարանում դեռևս մեծամասնություն կազմող ՀՅԿ-ն ձեռքերը ծալած չի նստում, իսկ մարզերում ՀՅ-ն ու ԲՀԿ-ն սիրոված թե բացահայց նախընթական դատարանություններ են տեսնում:

Նայել կարելի է, դիմչել՝ ոչ

Բեռլինյան դաը նորից բանդեցին կամ Բասիլը նորից գրավեցին, մի խոսքով՝ Բաղրամյան 26-ի դռներ բացվեցին, ինչողևս վարչադրե Փաշինյան ասաց՝ ժողովրդի առջև՝ Վերացնելով իշխանություն-ժողովովուրդ 27-ամյա անօրմետը: Այսուհետ բոլոր նրանն, ովքեր կցանկանան Երևանում գրումել, ավելի ծիս՝ բայլել, բայց Կոնայզուց հիգնած կինեն, կարող են գնալ Բաղրամյան 26, մասնել ներս (շեմ առայժմ չի թույլատրվում) եւ վայելել ազատության օդը՝ աչքի տակով էլ դատուհանից հետեւել, թե ինչողևս է աշխատում Երկրի բարձր դեկավարությունը: Ի դեռ, կարելի է դատավիրել սոցիոլոգներին, որ դարձեն, թե ՀՀ բաղադրական պատճեն առաջանական է ազատության օդը վայելել, թե դատուհանից հետեւել՝ ինչողևս է աշխատում Երկրի բարձր դեկավարությունը: Մասն ասրբեր բաներ են. Երկրորդն անողը առաջինը երեք չի վայելի:

ցելով Բաղրամյան 26-ի դրսերը, նաև հայտարարեց, որ այդ նույնականությունը գույքուն է ՀՀ նախագահին: Այսինքն ՀՀ նախագահը մոտ ժամանակակիցներու դեմք է եղափոխված մի ժենք, որի դրսերը ժողովրդի առջև բացել է Վարչապետը և Խոստանը Փաշինյանը վստահ է, որ Սարգսյանը հենց ննան դայանաններում է ուզում աշխատելու: Զետեղ, նախագահը սիրում է գրունտել Երեւանում, գրուցել մարդկանց հետ, դաղղաղակ ուսերերեխանությունից հետո, մի խոսնկվայալ բայցել, բայց գուցել մարդը չի ու-

միայն տարածմելու են ՀՀ բաղադրիչների համար բացվում, թե՛ նաև բուն այդ հաստառությունները: Ասեմբ կարող է մարդը չանդամագրվել «Քաղաքացիական դայմանազիր» կուսակցությանը կամ Ֆեյխունում Նիկոլ Փաշինյանի ցավը չտանել, բայց աշխատանի ընդունվել դետական կառուցներում: Առաջ, երբ բոլոր դաշտնները Մելիք-Աղամյան 2-ից են տալիս, դա հնարավոր չէր. կամ դեմք է ՀՀԿ-ի անդամատոն ունենայիր, կամ էլ հավատանության երդում տված լիներ: Դիմա հնարավոր է՝ առանց բաղաքացիական դայմանազիր կննելու մտնել դետական կառուց: Եթե այդ, աղա ինչո՞ւ Դայկ Մարտիրյանը նախ քՊ անդամ դարձավ, նոր միայն հաղթանակած հրոմեացի զորավարների ղեկավարությունից էր առաջ առաջ մարտական պատճեն: Ուրեմն դարտադրի՞ր է... Զեզ համար՝ չգիտեմ, բայց ինձ համար այս հարցի դատասխանն ավելի կարեւոր է, քան Բաղրամյան 26-ի բաց դրուերը: Զանի որ իշխանություն-ժողովուրդ անօրմետք չի վերանում, երբ դետական ժեների բակում հնարավոր է սելֆի անել, վերանում է՝ երբ այդ ժեներում կարող են աշխատել բոլոր նրանք, ովքեր արժանի են դրան՝ անկախ բաղաքական հայացներից ու վարչադեմին սիրելու չափից:

Ծառ մարդիկ, քիչ ժողովրդակարություն

Ամենահետարքրական արձագանքը Երևանի պաշտոնու արտահերթ ընտրությունների արդյունքներին տվեց Հանրապետական կուսակցությունը: Հիշեցնեմ սա այն կուսակցությունը, որի խոսնակ **Շարմազանովը** (համատեղությամբ՝ Աժ Վիշնավիսագահ) մեզ հաճար հին, իրենց հաճար՝ բարի ժամանակներում հայտարարում էր, թե բոլոր դասնությունները Մելիք-Արամյան 2-ից են տալիս, որտեղ կուսակցության գրասենյակն է: Նույն Շարմազանովը վերջին ընտրություններից հետ ասել է՝ «Երևանցիների կեսից ավելին, փաստորեն, չի վստահում Փաշինյան Նիկոլյան»: Նկատի ունի այն, որ ճայրավաղաքի ընտրություններին ընտրողների մասնակցությունը կազմել է 43 տոկոսից ինչ ավել, այսինքն շուրջ 57 տոկոսը չի մասնակցել վեերկությանը: Ընդհանուր առնամբ՝ Շարմազանովի խոսքը տրամաբանական է, եթե իհարկե նա Տարն Մարգարյանի ընկերը չիներ: Բան այն է, որ Երևանի պաշտոնու նախորդ ընտրություններին 25 հազար մարդ ավելի ինչ է մասնակցել, բայ այս ընտրություններին: Այսինքն եթե հիմա Երևանիները ուն-

սրբության մեջ որած ճռաւացիությունը ըստ րության չգնալով աղացուցեցին, որ Փաշինյան Նիկոլին իրենց մեծամասնությունը չի վստահում, աղա նախորդ Ծնություններին աղացուցել են, որ Տարն Մարգարյանին իրենց մեծամասնությունը՝ գումարած 25 հազար մարդ, չի վստահում: Սակայն դա չի խանգարել, որպեսզի Մարգարյանը ցերեկը հարմարավետ նույնի խաղաքաբետի աթոռին, Երևանյան էլ սիրելի սրարաններում ջազ լսի: Ավելին, ստացվում է, որ Նիկոլ Փաշինյանին (չչփորել Քայլ

Մարությանի հետ), միայն Երեւանում 25 հազարով ավելի շատ ճարույք է վսահում, քան Տարն Մարզայանին, հետեւաբար Նիկոլ Փաշինյանը թեկուզ ուսադարելը ավելի ճեծ իրավունք ունի բաղաբանեց լինելու ան Տարն Մարզայանն ուներ:

Բայց մյուս կողմից, ո՞ւ է մեզ տանում ավագանու ընտրություններին մասնակցած Երեւանցիների 81 տոկոսը: Եթե դեռի արտահերթ ու շուտականը խույզ խորհրդարանական ընտրություններ, ապա Ազգային ժողովն էլ կազմակերպվի Երեւանի ավագանու ղեկավարության վեհականությամբ: Եթե այդ, ապա ստանձնայդ խորհրդարանից ժողովրդավարություն: Զե՞տե՞ս ժողովուրդն իւկանալի դեմք ուզում է, որ Աժ 105 դատարանակուրից գոնես 103-ը լինեն Նիկոլ Փաշինյանի կուսակցությունից, ապա կարելի է հետաքրքրվել ժողովրդից, թե նա ի՞նչ տեսակ մետուքյուն է ուզում ունենալ: Ճնարավոր է նարդիկ բազավորություն են ուզում, որտեղ բոլոր դատավոր ենք նախաձահնական աշխատանքներու մեջ մասնակցություն ունենալու համար:

Ամեն դեղինմ՝ մենք ունեցանք ընտրություն, եթե առաջին անգամ խկադիքն առան է ձայները, բայց որի արդյունքը սարսափելի է ժողովրդավարության համար: Ի դեմ, եթե ամբողջ ժողովուրդը միաժամանակ բռակիմ է միեւնույն բանը՝ դա ժողովրդավարություն չէ: Դենկլարահամարտադիր ենթադրում է խճեր, այլ լակարծություն, բանավեճեր... 81 տոկոսը դա թույլ չի տալիս: Առաջ է կազմակերպականը թույլ չետ տալիս:

Քաղաքական քաժանարար

«Ես հղարք եմ մեր թիմով», - ասաց Հայ Մարտիրյանը՝ ի դատապիտան Երեւանի ավագանու ընտրություններում տարած հաղթանակի առջևունք հնչած ընորհավորանների:

Պետականության հիմքերը սասանող այլ բաժանումը մերժած ժողովուրդը ոտի ելա եւ աղրիլի 23-ին տոնեց իր ամենամեծ ու վշ ռական հաղթամակը՝ բախտական բաժա նարաւ գծած եղելի իշխանություններից Յոյաք ու աներեւ բաղաբացու իր կեցվածքն իրավունքի ուժով եւ վերցրեց իշխելու՝ նախ կիսների իրավունքը:

Սեծագույն հաղթանակ տոնող հեղափոխական ժողովուրդը հրաւալի գիտական գում էր, որ առջեւում բազմաթիվ մասնակիցներուն լեցուն զարգացումներ են սղասպում: Եվ, բնականաբար, «Հենակիմա, հենց այստեղ» կարգախոսը դաշտավանդ ու ուժավանդ պատմութեան մասնակիցները չարդարացան:

Հասարակության այս ժերը Եւ խորհրդայի տարիներին, Եւ Երրորդ հանրապետության ստեղծման դժվարին ժամանակահատվածում, անկախ բետության կայացնան տարիներին, որոնել է միայն իրավիճակային լրացներ՝ ածանցելով դրանք սեփական ներշահերին. «Եսի լրու, ֆանտասիկ վաշտու փող տալ անձաւմներին, ընտրությունից ընտրություն ընտրակաշախով թերանը փաղցրացնելու եւ կի տաս ու տաս բաներ, որոնց ճասին անգամ դասկանական չունեն»։ Փաստեմ, սա կային, որ հասարակության այդ ժերսն էլ մեր է, եւ դեռ չէ հրաժարվել, Երբեմն անհնարին թևազոր այս ամսություն լրենու Աթում

րովներից մաքրելու, սղառողից-դեռևսյան խաղաքացի ձեւավորելու ամենաբարդ գործընթացից:

Կարծում եմ, իբրեւ հակակիո, մեզ
դեմք է ոգեւորի այն գիտակցությունը, որ
նույնիսկ սղառողի նեղ հոգեբանու-
թյամբ հասարակության այս շերտը իր
բոլոր խնդիրները փորձել է լուծել իր հայ-
րենիքում, այլ ոչ թե նրա սահմաններից
դուրս, ինչպես դա արել են «Մեր Թիմ»
-ից օսարված, նրա շրջանակներից
դուրս հայտնված արտազարքած մեր հայ-
րենակիցները: «Մենք, մեր թիմը» կարգա-
խոսն եր, որ ազդակ դարձավ երրորդ
հանրապետությունը լիով հայաստանից-
ների գաղթի նորանոր բարականների:
Սփյուռքը բանակադիս հզորացավ, սա-
կայն դատաղարտվեց հոգեւորը՝ ազգա-
յին մշակույթը, լեզուն: Ինչու մոռացան
«մեր թիմի» գծած ջրաժամի ազգակոր-
ծան հետեւանները, մոռացանք, որ ջր-
աժամից դուրս դրված հանրության
մյուս անդամները, որեւէ թիմի անդամ
չլինելով՝ շարունակում են մնալ հայ-
ազգի թիմի անդամներ:

Սի բաժնեւե հանրությունը «սեի Եւ սպի-
տակի»: Սի տրնել ազգի հավաքական ուժը,
որ ցանկացած դաի ի զորու է մեկ մարդու
տես կանգնել՝ տաօսմանելու աղրիյան հե-
ղափոխության նվազումները, անարգ ք-
նանուց՝ հայրենիքի անառիկ սահմանները,
ինչուս դա եղավ 2 տարի առաջ, աղրիյան
հերոսամարտի օրերին:

Մեկ վայրկյան անգամ չկասկածեի, որ հավախական թիմի անդամ հայ ժողովուրդը անդառնալի ներթել է նախսկինների՝ անկախ դետականության հիմքերը կազմականողությունը: Ուժեղ, անկախ եւ հզոր Դայաստանի կայացումը տեսանելի առաջայում է, եւ ամեն հրապար, արժանադատիկ հայ այդ կայացման անփոխարինելի ճանանակիցն է:

ԱՎՏԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Հայաստանի վաստակավոր լրագրող

Եթեանի բաղաբարեի ընտրությունների ժամանակ գրանցված արդյունները հայտնի են: Անկախ այն բանից, թե ով ինչ կերպ է գնահատում դրանք, նաև ըստրհակորում են Ծորընմիշի բաղաբարեի Հայկ Մարտիրանին: Նաեւ զգուշացնում եմ, որ չնայելով իր անձնական արժանիքներին կամ դրանց բացակայությանը, որոնք դեռ հետո կտեսնենք, նա բաղաբարե է ընտրվել նախ եւ առաջ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի վիթխարի հետինակության ընորհիվ: Քետեաբար, նոր բաղաբարեի յուրաքանչյուր Վրիդանան հաճար բարոյական դատախանատվություն է կրելու նաեւ վարչապետ Փաշինյանը: Ավելին՝ նաեւ այն «հեղափոխությունը», որն առաջնորդում է Նիկոլ Փաշինյանը ու նրան իրենց զորակցությունը հայտնած հազարավոր երեսապարբեր որբնաց մեջն է: Բայց

Դրասակրմանը, որոցից սեզ էլ Կայկ Մարդության էր:

Եւկոռո՞ք բացառիկ կարեւոր է, որպես-
զի եւ հեղափոխությունից անկենորեն
ուրախացած, եւ առաջմ դեռ կասկա-
ծամնորեն նոր իշխանությունների հետ-
զա բայլերին սղասող զանգվածներ գի-
տակցեն՝ գործնականում Կայկ Մարու-
թյանին ձայն է սվել մայրաքաղաքի
բնակչության կեսից դակասը: Ինչպան
էլ ոճանի այս հանգամանքը ոչ-էական
համարեն, այն 56-57 տոկոս ընտրութե-
րը, որ սեմտեմբերի 23-ին այդինք էլ ըն-

ԱՆԱՐԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԳԵՐԱՄԱՆԻՒԹԻՒՆ

Եթե միջօրենին, երբ Երդողանը 3- օրա
դետական այցով վայրէց կատարեց Բեռ-
լինի Թեգել օդանավակայախում, նրան
հենց այրտեղ, գերմանացի դաշտումայ-
ների «քարի զալուսի» հետ դիմավորե-
ցին «Լրագրողներ առանց սահմանների»
միջազգային կազմակերպության ան-
դամները՝ բողոքի դաստաններով՝ «Երդ-
ողանի վայրէցի Բեռլինում, լրագրողների-
նը՝ Շուրիմայի բանում»։ Մի ինչ չափա-
զանցված կինչի, եթե ասեմ, թե Երկիրը
դաշտել է Երդողանի այցի մասին լրա-
վությունը, բայց այն վերջին ժաքարտ-
ին մի մեծ բառակոյս հասցել է գոնե-
կուտակել, որ ունկ լցվել, քափկում է, իսկ
հիշողության դարակներից վերաձեւա-
կերպված «հոսում» է՝ չկան հավետ
«թշնամիներ» ու «բարեկամներ», կան
միայն շահեր՝ փախստականներ, Սիրիա-
յի հարց, Շուրիմայի աշխարհագրական
դիրք, առեւտուր...»

Բերդինում աճվաճագության, իրավադական մարմինները կենտրոնացել են այս այցի վրա, քանի որ ինչպես ակնկալվում էր, Երդղանի գալուստը բեւեռացրել է Գերմանիայի հասարակությանը։ Նրան համակիր թուրքերը լուսանկարներով, դրույթով իրենց ուրախությունն են «սարածում» դաշնության տարբեր ժաղաների փողոցներում, բայց ժողովրդավար այս երկրում ավելի մեծ թիվ են կազմում այն խնդերը, որնոց թուրքայի նախագահի այցն իրենց երկիր ոչ ավել, ոչ դակաս՝ ամորթալի, նվաստացուցիչ են համարում։ Այսպես են խորհում ոչ միայն գերմանացիների մեծ մասը, այլև թուրքեր, թուրքայում վերջին տարիներին թափ առած հետապնդումների դաշտառով Գերմանիայում հայտնված թուրք կիրք մի մեծ զանգված, որ Երդղանի այս այցի առիթով իր բողոքի ձայնն է բարձացնում քրդերի, հոյների, ասորիների, հայերի հետ։ Բեռլինի կենտրոնը ջղաձգվել է, համրահավաքներ, զինված ոստիկաններ, որնց թիվը գերազանցում է 4200-ը, Երդղանի գիշերակաց «Ակլոն» հյուրանոցի տանիքին դիմուլակահար, որի ակներ հայացին է «Ամսականած» թուրքայի նախագահի

Հինգաբթի Երդողանը Թուրքիայի

Չկորցնել լսելու ընդունակությունը

րատեղանասերում չեթեացին, դրանով իսկ ցուց ավեցին իրենց բացասական վերաբերնունքը այս ընտրությունների նկատմամբ։ Չետևարա, անհրաժեշ է, որ նոր բաղաբաղդեսն ու նրա ձեւավորելիք նոր բաղաբային հիմանությունները զիտակցեն՝ իրեն ամեն օր, ամեն ժամ ճայրաբաղդը զիխավորելու ծանրագույն ննություն են հանձնելու ոչ միայն Եթեանի բնակիչներին, այլև հանայն հայությանը, ճայրաբաղդը ժամանող յուրաքանչյուր օսարի։ Յանկարծ այնպես չինի, որ հաղթանակի էջորդիայի մեջ ունանց թվա, թե հիմա իրենք են դրության սերը, ինչ ուզենան՝ կանեն։ Ընդմին, ոչ միայն ճայրաբաղդիում, այլև՝ հանրապետությունում։

Երրորդ՝ բաղաբացելի ընտրության ամենակարենոր արդյունքն է են համարում այս ենթագիտակցական վախի հաղթահարումը, որ ակնհայտութեն ունեին երկրի նոր դեկավարները՝ հենց նոր նվաճած իշխանության հնարավոր կորսի սարսափից: Դասարակությունը սեւերի ու սպիտակների, հեղափոխականների եւ հակահեղափոխականների բաժանելու, անցանկալիներին ամեն տեսակ սպառնալիներ հասցեագրելու միտումը, ըստ իս, հենց այդ նոր նվաճած իշխանությունը կորցնելու սարսափից էր օալիս:

Բեռլինում ոսիկաններ,
դիմուկահար, փակ փողոցներ..
Երդողանի դասձառով

Այսի դաշտնական ճախի այսօր ենք ականատես լինելու, բայց արարողակարգն արդեն հայտնի է՝ ուրաք առավելապես ԳՐ նախագահ Ծթայնմայերը իր թուրք դաշտնակցին դիմավորելու է զին-

Կրկնվող առաջարկ

Արժանին՝
արժանավորին,
կամ Ամիրյանը՝
Հայոց Ազնավոր փողոց

ՄԵԿ ՏԱՐԻ առաջ «ԱԶԳ»-ում (թիվ 35(5483) հրապարակվեց իմ սույն առաջարկը,ուր ճասնավորաբար ասված է՝ արդարացի կլինի ճայրաբաղմի Ամիրյան փողոցը վերանվանել արդի աշխարհում ամենաճանաչված հայորդու, հողագոմդում համընդիմանուր սիրո արժանացած արժիս եւ երգաստեղ, մեծն Շառլ Ազնավորի անունով։ Նշված էր, որ Գյումրիում նրա համար երախտագետ գյումրեցիները վեհառով արձան են դրել, ճայրաբաղման հոյածն կեցավայր-տուն կառուցել, հրադարակ անվանակոչել...

Այնուհետեւ՝ «Հանրահիշչակ շանսոնյերին աշխարհն է դաշվում ու մեծարում: 2017-ի օգոստոսի 24-ին Յոլիկուրի՝ հանրահայք արվեստագետների փառքի ծառողություն, «Կենդանի կատարում» անվանակարգություն, բացվեց Շարլ Ազնավուրի Պատվո աստղը՝ 93-ամյա կենսայի երջի մասնակցութամբ»:

Սակայն, ցավի, առաջարկին գործնականութեն չարձագանեց դատկան մարմինը՝ Երեւանի բաղադրեարանը, ասել է թե՝ մնաց «Ճայն բարբառոյ լանպատշի»:

Հարկ է Վերսիսին անդրադառնալ դե-
ղի Հանրապետության հրապարակ սա-
նող հիշյալ լայնահոլու փողոցը մե-
ծահոչակ հայորդու ամուսնվ կոչելու
առաջարկին ճանավանդ հիմա, Երբ
հայության 2800-ամյա հորեցար ճայ-
րավայրը Պատրաստվում է ընդունել
ֆրանսախոս Եկեղեցի գազարաժողով-
վի բազմահազար հյուեւերին, Ֆրան-
սիայի նախագահին եւ մետական հա-
սարակական ու մշակութային անվա-
նի գործիքների:

Փողոցի վերանվանումը, անտարակոյս, կունենա աննախադեռ մեծ հաջողություն եւ միջազգային արձագանքներ աշխարհում, ներառյալ հայկական Սփյուռքում:

Կյանքը, ամենակարող ժամանակը սրբագրում, նորովի է արժեւորում Երեմնի անվանիներին, այս դարագայում, ճամապարհապես, այժմյան սերդին գրեթե անհայտ Ամիրյանի անձն ու վաղանցով գործը... Սինչեն դժվար է գնահատել մեծահամբավ Շառլ Ազնավորի կյանի բացարիկ գործը, լեզենդա, մեծանում արվեստագետ, որը գր-

թե 70 տարի բարձր է ղահում իրեն ծնած ժողովրդի անունն ու ղափակը:

**ԱՐԺԱՆԻՆ ԿՄԱՏՈՒցՎԻ ԱՐԺԱՆԱՎՈՐԻԲ...
ՍԵՐԳ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ**

7 u24

Ներկա ժամանակներում,
երբ աշխարհի ժողովուրդների
առաջ հառնող բարդ ու անս-
տաբելի խնդիրներն (օդերե-
ւութաքանական, բաղաբա-
կան, թէ սնտեսական) աճում
ու սրվում են աննախադեղ
արագությամբ, ավելի բան
հրատապ է դառնում մածո-
ղությամբ եւ դատախանա-
փություն վերցնելու դատրա-
սակամությամբ օժշված կա-
ռավարության տարբեր մա-
կարդակներում ծառայող նա-
խաձեռնող մարդկանց դա-
հնագօթ: ՀԲԸՍ-ի հրատարա-
կած «Insider» անգլերեն
դարբերականը ընթերցողնե-
րի ուսադրությանն է ներկա-
յացնում աննկուն վճռակա-
նության տեր, ինքնամոռաց
նվիրվածությամբ աշխատող
հայազգի մի խումբ նորարա-
ների, որոնք հասարակական
ծառայության բնագավառում
դրական փոփոխություններ
են ձգտում իրականացնել:
Պարբերաբար անդրադառնա-
լու ենք դրանցից մի բանիսին:

մի շարժ հասրների, որոնցից հա-
կանական են հետևյալները. «Us
vs. Them: The Failure of Globalism»
(Մենք ընդուն նրանց: Գլոբալիզմի
ձախողությունը), «Every Nation for
Itself: Winners and Losers in G-Zero
World» (Յուրաքանչյուր դեռևորուն
ինքն իր համար: Դաշտողներ եւ
դաշտվողներ Գ-Զերո աշխարհում)
եւ «The J Curve: A New Way to
Understand Why Nations Rise and
Fall» (Ձեյ կորագիծը: Նոր միջոց
հասկանալու համար, թէ ինչու են
դեռևորունները վերել եւ անկում
աղրում): Նա նաեւ հոդվածներով
հանդես է գալիս «Ֆայնմենչ
Թայմ», «Վաշինգտոն փոստ»,
«Սյու Յորֆ Թայմ» եւ «Թայմ»
դարբերականներում, ինչպես նաեւ
մեկնարանություններով՝ CNN,
CNBC եւ BBC ռադիո-հեռուստաե-
սային այիններով: Սյու Յորֆի հա-
ճախարանում դասավանդում է գլո-
բալ ուսումնապետության արարկան:

Իր ներկայի բարձր դիրքը հակադրվում է անցյալի իր համեստ արմաներին: Մեծացել է արեւելյան Բռնություն (Սասաշուտերս) Զելսի ցզա-

է դասանու կարողություններին ե միշտ վեր թիկունվ կանգնել նրա աղահովելով նրա կրթության ծախս սեր Ծովեյմի հաճախարանում:

Ջուղարակ սովորելու առաջին տարւ նա հնարավորություն է սացեց առաջին անգամ դուրս գալու Մահանգներից եւ այցելելու խորհրդային Միություն եւ նրան մաս կազմող Հայաստան: «Ես ինձ գտա այս դես կոչված «Զարիֆի կայսրությունը», որտեղ ճարդիկ տաս ննան էին իմ ճորտերայր Նուբարին, եւ հաւակացա, որ նրանք բոլորովին էլ այն ստորագիր անարգ ճարդիկը չեն, որ մեզ փորձուած են հավատացնել: Աչեմու բաց վեցին, եւ ըմբռնեցի, թե ինչքան աշրբե էր աշխարհը մեր իմացածից», խստովանուած է Բրենմերը:

Ուստումականների վերջերին կատարված այս ուղղությունը աճ բողջովին փոխում է նրա մինչ այդ սացած վերացական հասկացությունները եւ մղում նրան ավելի լուրջ ուսումնասիրել սնտեսագիտություն եւ բաղադրագիտություն։ Մասնագիտանալով այդ ճյուղերում, միանի տարի անց նա նորից է այցելու, լուսավորական պատճենները։

Ստեղծագործ մսի ժառ հայ միջազգայնագետը՝ Այսի Բրեմսեր

Երբ դետությունների դեկավարներն ու «Fortune 500» ընկերությունների գործադիր մարմինների ներկայացուցիչներ աշխատում են հասկանալ, թե ինչպես են գլոբալ բաղադրական եւ սննդական շօջադարձերը ազդելու ազգային անվտանգության եւ իրենց գործունեության եռության վրա, նրանք դիմում են Այս Բրեմերին (Ian Bremmer)՝ միջազգային մակարդակի առաջավոր փորձագետ-դիվանագետին:

խորհրդատու կամ փորձագետ դառնալու: Փայլուն միտք ունենալու բավարար չէ. դու մետք է կարողանա նա նաև այդ միտքը արդյունավե ել համոզիչ կերպով փոխանցել ու դիմերին: Այնուս փոխանցել, ու ամենատարբեր ունկնդիրների հա մար «դյուրաճար» լինի, իսկ որս հաճար դու մետք է լավ ծանաչես քունք ունկնդիրներին եւ նրանց դերակա տարությունը սվյալ հարցի շօջանակ ներում»: Սա է ընդիհանուր առմանը նրա դասգամը իր ճասնագիտությունը ունիւրած ուսանողներին:

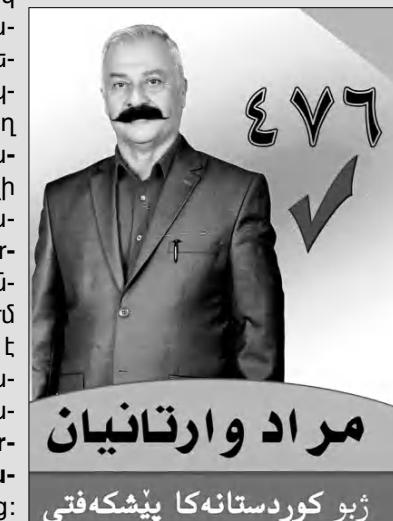
Եթե գլորավ բաղական անկային տառապությունն է այս կարիքալը, որի վրա հիմնվելով է առաջ շարժվում աղա Ներկայի ածխարհաբաղաբական իրավիճակն այնողին է, որ նրա փորձագիտական հմտությունների կարիքն ավելի բան երթևէ դաստիարակած հանցարկ է վայելելու, որդեսզի դեռ տույրունների դեկապարաներն ու արդյունաբերության մագնաները կարողանան ճիշտ նավարկել եւ ճիշտ բանակցել համաշխարհային նոր երթեմն դարտադրված, իրավիճակում:

Թարգմ. ԱՐԿՈԲ ԾՈՒՆԻԿՅԱՆ
(AGBU Insider: Vol. 8, Aug. 2018)

ՀԱՅՈ ՄՈՍԿՎԻՑԱՆ

Արքիլ-Գուհոկ-Երես

**Սասնակցությամբ
իսյ զարթօջախի՝
կկայանան Իրաքյան
Քուրդիստանի
խորհրդարանի
ընտրությունները**

مراد وارتانیان

**Հայկական գինջուկատների
իրավամատար եւ առաջդիկա
ընսրտըրյուններու թեկնածու**
Սուրա Կարպանան

Ծնորհայի եկեղեցին, «Արարտ» հարսանյաց սրահը, Առաջնորդարանը, որտեղ «Ղետոնդ-Երեց» Տեր Մասիս Շահինյանի գլխավորությամբ արդեն իսկ գործում է Եղօրյա հայկական դպրոց՝ Բաղդադից հրավիրված ուսուցչութիւնների օգնությամբ...: Հիշեցնենք, որ զբոսաշրջային կենսոն համբաւացող, քիսունյա մեծ հաճայից ունեցող Դուհուկի նշանավոր դեմքերից է Վետերան դասախոս, Իրենեն Լեզվի ու դասմության մեծ գիտակ Վարդգես Սարգսյանը, որ արիներ շարունակ դասավանդել-դաստիարակել է Խոր, Եղիշի, ասորի մետական եւ կառավարական հայսնի դեմքերի:

Իրավյան Զուրկիստանի խորհրդարանի գլխավոր թեկնածուներից է Հավիրզի պյուղաբետ, հայկական իննադաշտության ջոկատի հրամանատար **Մուրադ Վարդանյանը: Այս աշարի հայորին, որից բարձրասիժան սղա, մասնակցել է Իրավ-Իրան Երկարացյա դաշտեազմին: Աղա, Սարդամ Յուտեյին անկումից հետո, Վերադարձել է հայրենի Հավերգ գյուղ (Վերակառուցված՝ բարեւար, Իրավյան Զուրկիստանի նախկին Էկոնոմիկայի նախարար **Սարգիս Աղաջանյանի** կողմից), դաշնալով գյուղաբետ: 2014-2016 թթ.ին, եթ Մոտուլը ընկավ այրունախում «Դաեւ»-ի իշլամիս ոճագործների ձեռքը, Մուրադ Վարդանյանը իր ջանմերով կազմակերպեց իննադաշտության ջոկատ՝ հերսարար դադարելով Հավերգ, Ազգուկ, Խփկենուեր հայկական գյուղերը, դրւու ոյրտելով թշնամուն հայկական այդ տարածքներից:**

Զախոսից ու Դուհովի հայկական եկեղեցիների հետ, նախաձեռնությամբ Իրավան Ջուրդիսանի նախագահ Մասոն եւ Վարչապետ Նորգվան Բարզամների, կատարվել է մի քանի միջին դոլարի հանող Նվիրատվություն, իրինի հայկական համայնքի համար կառուցվել է մի փառահեղ եկեղեցի՝ Անիի Մարտ սամարի «Ծոփշի» ներու:

Ծինարարության ընթացքին հետևեցինք, մեր վերջին այցելության ընթացքում կրիկ, «Իշղա» արբանյակային հեռուստաեսության սօստն Ռազմիկ Մուրասամի հրավերու:

Իրայսան Զուրդիստանի խորհրդարանական ընտրություններին անձանբ ներկա լինելու դեղորամ հույս ունեն «Ազգ»-ի ընթերցողներին առաջինը տեղյակ տահել արդյուններից:

ԳԵՂԱՄ ՔՅՈՒՐՈՒՄՅԱՆ

Մրցակցային միջավայր, հարկային ձկուն բաղաբականություն, հակակոռուպցիոն բայլեր, մոնողոյիաների կանխում, փոփոք ու միջին գրծարարության զարգացում եւ հաճանանան արտահայտնությունները մերօյա հայաստանյան իրականության առօրյան են դարձել: Այս ամենից հիմնականում խոսում են այրեր, որոնք աշխատանք ունեն, թող որ համես վարձատվող, ասենք մի 250 հազար դրամի սահմաններում, չխոսելով այն դաշտունյաների մասին, որոնց շաբաթականն է նոված թիվը: Եթե ընտանիքում երկրորդ աշխատող կա, անգամ մի փոփոք դաշտական է առօրյա կենցաղի հանդեմ համեմատաբար նշանոց չլինել. ոչ մսի ու դանիր գներին նայել, ոչ գարեջի ու գինու գնադիտակներին ուշադրություն դարձնել, ոչ էլ սրճարան այցելելու ու ֆուտրոյի ազգային հավաքականի ընային խաղերը մարզադաշտում դիմելու համարյա հրաժարվել: Կարծ ասած արդեւ մինչեւ այն օրերը, երբ ավտոներն առ ունենալու օրայլություն չի լինի, որն ընկերությունը մեկը կեսկատակ գնահատեց ընտանիքից բացի սիրուի դահելուն հաճարժեք ծախս, կան մտածել արձակուրդը զննելու վրաստանում անցկացնելուն: Ասպահներն ընդամենը նվազագույնն են, որոնք ակնկալայում են ունենալու իրականացնելու «միջին» որակվող հայաստանցին իր ու ընտանիքի համար, բանզի համոզվել է, որ աշխարհի չորս կողմեր անգամ վերջին սարհներին արտագաղթած իր հարազաներն ու բարեկանները, ընկերություն ու ծանոթները հասել են բաղդայի նվազագույնին, գնում-զախս են ։ Յայստան ու դարբերաբար ընդգծում, որ շարժային ու կենցաղային առումնով դրական անօւշան է, տեղաշարժ դեմի բարելավում չի մկանվում, գների աճն ընդիանարարեն չի կանխվում:

Հենց օրեր թանկացավ հանգածության հացը, որը միջինից տակաս ֆինանսական միջնութերկ ապրոլ ու գոյատեսող հայտաբանական ընտանիքների սմբակարգի հիմնական սղառվող դարենանթերք է դիտակվում: Եթե օրեր առաջ 500 գրամ կօռող դրուժի հացատեսակը վաճառվում էր 220 դրամով, հիմա նոր գինը 240 դրամ է: Կիրովամի հաշվարկով սացվում է 40 դրամի կամ 8 տոկոսի աճ: Ուրեմն ենթակա կամ, որ այն բարձր է, անգամ աննախադեղ, բայց գի ամենօրյա լրացուցիչ ֆինանսական թերք է դառնում ընտանիքի վրա: Նման դարագայում հնչ-ինչ այսպես կոչված մասնագետներ բացառություններ են հնչեցնում, որոնք դաշտում տեղական այլերին ու որոշակի իրավասություններ ունեցող դեսական կառուցների դեկավարներին դարձարեն չղետք է հանօտամին:

Հենց օրեր առաջ Ուսասա-
տանի դաշնության ղետական
հեռուստապայմաններից մեկով տ-
ղեկավորվոյն տրվեց, որ Երևանի
հացահատիկ նշակողողներից ցո-
րենի կիլոգրամը մթերվում է

Ֆինչեր 5 ոռլիով, 7-8 արժույթով՝
35 դրամով։ Նման ցածր գինը՝
դայմանավորված է ՌԴ-ում
հացահատիկային մշակաբույ-
սերի ցանքարանաթություններին։
Աննախադեղ աճով, մինչեւ՝
100 մլն տոննա բերքի սացու-
մով։ Թե ինչու է կառավարու-
թյունն այսդիսի բայլերի գնում,
նողասում այս ճյուղի նման
զարգացմանը, դժվար է միան-
ւանակ կարծիք հայտնել։ Մաս-
նագիտական մոտեցում կա, որ
ցորենի միջազգային ռուկայում
տոննայի դիմաց 180 դրամ վա-
ճառի գին սահմանելով ՌԴ
իշխանությունը փորձում է խն-
դիրներ ստեղծել ԱՄՆ-ի առա-
ջարկած 220-240 դրամով ի-
րացման համար, որմիսի հայ-
տարարություն հյուսիսամերի-
կացիների կողմից արդեն արվել-
է։ Այսուհանդեռ թերեւս նկատի-
չի առնվիւմ, որ ամերիկյան սն-
տեսության համար իր հացահա-
տիկ մշակողներին համաֆի-
նանսավորման եղանակով օ-
ժանդակելը ցատ ավելի ոյուրին

անհին չեն վերլուծաբանեն այն հաշվարկները, որ նկատ ունենալով հացաթխման կետերում 2-3 աշխատուժի ներկայությունը, նրանց ցածր վարձարությունը, նաև էլեկտրականագույքի սացումով։ Եթե մինչ աղրիլ-մայիսյան իրադարձությունները գործընթացն արդարացվում է շահույթի որոշակի մասը ստուգող ու վերահսկող մարմինների ներկայացուցիչներին գնարելով, հիմա այն, հօս խանության հավաստանության չկա, հարկերի բարձրացումը նույնականացնելու դարձ չէ, թե ինչու է մեզանուս ամենու սողացող, ավելի ճիշտ՝ մագլուց զնած արձանագրվում, որը սանձելու մասին հոգություն դարձաղեն չի նույնականացվում։

թյան միջոցով միաը թանկաց ցավ 10 տոկոսով եւ դարձյալ մի արձագանի, թեև այն ահազանգի էր արժանի: Այս ընթացում մի շարֆ ոլորսների ներկայացուցիչներ, որոնց կենցաղութեանը ընդունված է ապրաք 1-2 տեղական միա օգտագործեաբարձագրին իրենց ծառայությունների արժեմենութեա:

Ընկերու դասմեց, որ տան իսկ
հանողի մասի ջրագիծը փոխված
լու աշխատանքը նախորդ տար-
րում 15 հազար դրամով կատար-
րած վարմեթը հիմա նույն առ-
խատանքի դիմաց 20 հազար
դրամ է դահանջնել: «Վիոլո-
գուր»-ն օրինակ ննան աշխա-
տանքներ կատարելու համար լի-
ցենզավորված որեւէ կազմնա-
կերպություն չունի, եթև մեր բա-
ղադացիներն սիդոված մնութեա-
են հարց ու փորձնվ գտնվութեա-
նան ծառայություն իրականա-
նացնութերի հովսին: Ծանոթա-
ներից մեկն էլ 8 հազար դրա-
մէ վճարել համակարգչի վրա
ինչ-որ թերություն վերացնելու

նու 50 տոկոսը Ավստրիայի բյուջե գնացող հարկերն են, որոնք տարբեր ծախսային հոդվածներով հանրությանն են վերադարձվում, մարդկանց կյանքի որակի բարելավմանը նորասում: Ինչ մնում է աղակե օժեռվագանին, այն մի փոփոք թանկ է, փոխարենը շիշը հետ է ընդունվում 9 ցենտով, որը մեր մոտ 43 դրամն է: Նշենք նաև որ մեզանում հարկվող մասն անգամ 20 տոկոս չի կազմում, որի արդյունքում սացվում է, որ այս հաճելի ըմբեկիք ՀՅ-ում գրեթե կրկնակի գնով է Վաճառվում, սկսած 380 դրամից: Նկատենք նաև, որ 1 լիտր պլաստիկե տակառաձեւ տարողության գարեջուրը 500 դրամից հասել է 630 դրամի: Ավելորդ չեմ հաճարում իիցեցնել, որ Ավստրիայում ՀՆԱ-բյուջեն վերջին տարիների դասկերը մոտ 400-200 մլրդ դոլար է, ՀՅ-ում հաճարատասխանաբար 10 եւ 2 մլրդ դոլար, առաջինում 1 բնակչի հաշվով բյուջեից տա-

Թանկ Երկիր Հայաստան.

Երբ լավատեսությունն իրականություն չի դառնում

միջոց է, ան վերջին սարհմտերին ամվագ դաշտամիջոցների սակագն վերաբերյալ պատճենական համար գյուղության սուբսիդակուրում:

Այսինքն որ թող մեծերն ու հզորները մրցակցեն, միմյանց առեւթյան դատերազմ հայտարարեն, իսկ մինչ սեփական խնդիրները սեփական ուժերով լուծելու ցանկաի ժամանակները այդ գործընթացից օգտվողները փորձեն իրենց հոգսերը թերթացնել: Նկատի ունեն մեր դայմաններում ցորենի սահմանափակ արտադրությունն ու դրանվագայանապորված կիրուրամի դիմաց մթերման միջնեւ 120 դրամ գինը: Կզա մի շըջան, երբ հեկտարի թերթավոլուքան բարձրացման արդյունքում ներկայիս մթերման գինը կիշին: Իսկ մինչ այդ, անըուշ ներկվող ցորենի էաղես դակաս գինը, ՀՀ կառավարության էլ

աննօւան օգնությունը խնդիրներ ստեղծում են: Փաստ է, որ 1 կգ հացի ստացման համար դաշտ-հանջվում է առավելագույնը՝ 700 գրամ այլուր, աղ, ջուր եւ խմորիչ: Այնուեւ որ բոլորովին

գրեթե անհասանելի տեղական մաստեսականերին: Մայիսի այստեղ կտրուկ աճ արձանագրվեց, որը կարելի է բոլշվաճել ու արկել: Բարձրագույն դատավորական տերի հայտարարություններն առավել բան սարօդի

նակ էին. տեղական արտադրության միջը զգնել, օգսվել արտքից կրներից ներմուծվող եւ կերպով վաճառվող խոր սալեցության ված մսատեսակներից, այդ կերպ ազդել դահլիճանման վտանգ ունեցող տեղական մսատեսակների վերաբերյալ գնի իշեցմանը: Ոչ մի խոսքաբառ թարմ մսի ծավալների ավելացումը նաև շուրջ, որը կարող է նրանք ցային միջավայր ստեղծել եւ կայունացնել գները: Նշենական նաև, որ ծավալների ավելացումը կնպասի մորթը սրբազնությունը կապահպանությունը իրականացնելու լուն: Այս ամենի փոխարեն՝ մի գներ եւ վերջ: Orter անց տեղական մսի կտրուկ բարձրացած գինը մասամբ իջավ: Ասենական մինչ այդ կիլոգրամը 3400 դրամ մով վաճառվողը դարձել է 4000 դրամ, իջավ 3750 դրամի վեցամենը մի բանի օրերի ընթացքում նշանակած աճաղարարությունը կազմում է 10%:

համար, որը նրա կարծիքը
բարձր նիշ է:

Երկան ծախսը 25 հազար դրամ, ՀՀ-ում՝ 800 դրամ: Սա՝ ոչ այն դաշտառով, որ ավստիացիները կառավարման ու մատեսագիտական ինչ-որ հատուկ ունակությունների են ժրապետում, այլ դարձ ու հասարակ բայլերի: Թերեւս հաշվարկել են, որ ասեմք իրենց ձեռնարկումները զբոսաշրջային ակտիվ միջավայր են ստեղծում, որոնց հարկավոր է տեղափոխել, հյուրանոցներ առաջարկել, լավագույն սնունդ կազմակերպել, զբարձանի վայրերով ուրախացնել, ամենաբազմազան սպասարկումներ իրականացնել: Ասվածի հասարատումն է երկում աշխատումակ բնակչության 74 տոկոսի ծառայությունների ոլորտում ընդգրկվածությունը, եթե ՀՀ ցուցանիշը 45 տոկոս է:

Մեր նորոգ իշխանությունն էլ չի հրաժարվում այլոց դահանջները բավարարելու նորասկով արտահանումն գերավակա խնդիր հոչչակելու բաղաբականությունից, չնկատելով թե՝ չնկատելու տալով, որ Հայաստան դեռությունը իհմնականում գրյաւտում է Առևկրումների հաշվին, եր դրանից աճքող ծավալով կարելի է արտադրել տեղում՝ սննդահումից մինչեւ դարգ թե բարդ կենցաղային տեխնիկա, հագուստից միշտ կահույք, սպասից մինչեւ խոհանոցային իրեր... Անուլուս, հայաստանյան հանրությունն ունակ է լուծել այսօրինակ խնդիրները, այդեմք Հայաստանի Համբարձությունը գրավիչ դարձնելով աշխարհով մեկ սփորված մեր ազգակիցների, թե՛ այլոց համար: ՀՅ վարչադեսի նյույնության հանդիպումներում նասանձ խոսվեց այս մասին. իսկ երկիր ներսուն...»

Տարօրինակորեն կարծես համոզվել եմ, որ մի բան է ցանկությունը, այլ բան՝ կարողանալը, որի համար մարզապես նորովի աշխատել է անհրաժեշտ, լավագույն առավելիրածիք որակներ դրտելուրել:

Իրանի հարավում՝ Խուզեսան նահանգի Ակիվազ քաղաքում սեպտեմբերի 22-ին, զորահանդեսի ժամանակ, տեղի ունեցավ ահարթեկչություն: Իրանի տարբեր քաղաքներում անցկացվող համանանան զորահանդեսները նվիրված են Մարգարա Պատմանության շարաթվամ՝ կատված 1980-1988 թթ. իրանա-իրաֆյան դատերազմի հետ:

Ակվագում ազգային գինվորական հանագգեստով մի խումբ գրոհայիններ կազմակերպել էին հրաձգություն։ Սույն վեց 29 ճարդ։ Տասնյակ մարդիկ վիրավորվեցին։ Իրանական աղբյուրների տվյալներով, բոլոր ահարեկիչները ոչնչացվել են։ Ինչու՞ս հաղորդում է ԻՌՆԱ լրատվական գործակալությունը, ահարեկչության դատասխանատվությունը ստանձնել է Ակվագում գործող «Արաքակական հայրենասիրական դեմոկրատական շարժմանը», որը կապեր ունի Սաուդյան Արաբիայի հետ։ Դոյքեր գործակալության տվյալներով, ահարեկչությանը մեղսակից է «Խոլանական դետություն» խմբավորումը։ Ներկայացնեմք իրադարձությունների որոշակի տրամաբանական շարադրում։

Առաջին: Անկասկած, Ափազի ահարեւէկչությունը միշ-ված է Իրանում ոռուակի անկայունության ստղծմանը: Այն հաջորդեց Սիրիայում ռուսական Իլ-20-ի խցնանը: Դեռ մնում է դարձել, թե գոյություն ունի՞ արդյոյն կադ այդ Երկու ողբերգական իրադարձությունների միջև: Եթե ծանրթանանց 2005 թվականից ի վեր Իրանում իրականացված ահարեւէչությունների դասնությանը, առաջ աչքի է զարնում դրանց էթնիկական եւ աշխարհագրական կապակցվածության ուժեղացումը: Քիչեցնենք, որ 2005 թ. հունիսի 12-ին՝ նախազահական ընտրություններից 2 օր առաջ, Սիրիայում տեղի ունեցավ դայրյուն նահան-

զայտեի նստավայրի առջեւ։ Չոփվեց 11, Վիրավորվեց 87 մարդ։ Կետազ տասն ամիսներին բարձրությունը հրականացվեց չորս ահարեկչություն, զրիեր ընդհանուր թիվը հասավ 28-ի։ Իրանի իշխանությունները ահարեկչությունների կազմակերպման համար մեղադրեցին արաբական կազմակերպություններին, որոնք դահանջում են Խոլգեստանի անկախացում, որտեղ աղբու է երկրի արար բնակչության հիմնական նասը։ Պայթյունները դադարեցին ահարեկչությունների կազմակերպիչների ձերբակա-

Ների կորուսի 11 զինծառայողներ, եւս 31-ը Վիրավորվեցին: Ափաբեկչության դատասխանավությունը ստանձնեց «Զունդալա» խմբավորումը: Ափաբեկչության կազմակերպման եւ իրականացման մեղադրանով մահապատճի ենթարկվեց 6 մարդ: Գոյություն ունեն նաև զանազան սունդի

խմբավորմաների հարձակում-ների օրինակներ: Այս ամենից կարելի է եղանակացնել, որ իրանում գոյություն ունի վարչակարգի դեմ ղայքառող ընդհատակ: Իհարկե ղայքառի նորականացները սարքեր են:

Եկանություն: Անվագի ահարքեկան չությունը տեղի ունեցավ ՍՍՀԿ-ի Ընդհանուր ժողովի նստաշանին մասնակցելու նորածնությունի նախագահ Րաման Ռոհանիի նյութ Յորբ մեկնելու նախօրեին: Դրանից մեկ օր ա-

վաս խաղացող է միջազգային
ասլարեզում: Այսինքն Վա-
ժնագունը ուրիշներից դահան-
ջելով դիրինրուումների փոփո-
խություն, իրեն եւ իր տարա-
ծաշանային դաշնակիցներ-
ին համարում է արդարամիտ
ներ, թեև վերջերս Թրամփը հա-
երկրի դամության մեջ վաս-
թարագույն սխալ անվանելու-
նախագահ Բոլց կրստերի նաև
խաձեռնած ԱՄՆ ռազմական
ներկայությունը Մերձավոր Ա-
րևելքում:

Չինաստանը հավանություն չեն տալիս իրանական միջուկային գործարքից դուրս գալու ԱԱՍ-ի որոշմանը եւ կճշգրտ Թերամի հետ ղահղանել և ռեւրանտեսական եւ մյուս հարաբերությունները։ Դա հատկապես դժվար է Եվրոպային համար, որը մետք որոշի Միացյալ Նահանգների հետ հարաբերություններում զարգացնելու սեփական ազգային ու սնտեական շահերը հանուն է իրանի։ Ըստ որում, Թերամի մետք է շարունակի կատար միջուկային գործարքի համաձայն իր ստանձնած ղարսավորությունները, որության վեց միջուրյան, Ռուսաստանի եւ Չինաստանի համար ղահղանակային դիրքությունը։

լաբականությունը։ Խնդիր է դրվում հասնել Երկրի ՏԱՏԵՍՈՒԹՅԱՆ Եւ քաղաքական համակարգի փոլիզմանը՝ հընթացս իրականացնելով վարչակարգի քաղաքական վարկաբեկման միջոցառումներ։ Ըստ որում, առավելագույն չափով կօգտագործվեն Քրմիկական փորձանասնությունների բողոքի տաճարությունները։ Բելուշներին՝ հարավ-արևելյում, արարածերին՝ Ակվազում, Իրենին՝ հյուսիս-արեւմուտքում եւ իրանական ադրբեջանցիներին՝ հյուսիսում։ Իրադարձությունների նման ընթացքը Ենթադրում է քառսի հրահրման եւ «ամենի դեմ անենի միջոցով»։ Իրանի վերածումը Սիրիայի, ինչը, անկասկած, կազդի Մերձավոր Արեւելի եւ Անդրկովկասի բոլոր Երկրների վրա։

Կովկասի եւ Մերձավոր Արեւելի հարցերի փորձագետ Ասամիսլավ Տարասովի կածինով, ներկա փուլում Իրանի դեմ ռազմական գործողության ձեռնարկումը Երկրորդ կամ Երրորդ դլանում է։ Արաջին հերթին մշակվում է «դիվանագիտական հրետանալին նախա-

Սիւազի ահաբեկչությունը եւ դեմքերի զարգացման սարքերակներ Երկիրության բացակայության պայմաններում

ԵՐՐՆԴ: Կարող է սկիզբ առնել Իրանի եւ Սաուդյան Արաբիայի փոխհարաբերությունների բարդացման հերթական փուլը, ինչը էլ ավելի կրադացնի Մերձավոր Արեւելի հրարությունը:

Օռրորդ: Տեսական մակարդակով կարելի է ենթադրել հսկայթի եւ ԱՄՆ-ի հատուկ ծառայությունների գործունեություն, որոնք լավ ժիրապետում են հիբրիդային դաշտազմիւնիչնուղաղային, հնչը ենթադրում է զանազան ահարեւկչական խմբերի ստեղծում:

Իրանի արզոնքնախարակ
Սոհամնադ Զավադ Զարիֆը
Ակվազի ահարեկչության համար ղատախանաւու է համարել ահարեկչության տարծութանային հովանավորներին եւ նրանց ամերիկացի հրահանգիչներին:

ԱՍԿ-ում ԱՄՍ-ի նշանակած
ներկայացուցիչ Նիկի Շեյխօ¹
հայտարարել է, որ իր երկիրը չի
ձգտում վարչակարգեր փոխել
որևէ դեռությունում եւ որ Վա-
շինգտոնը միայն դաշտապ-
նում է ամերիկացիներին եւ
նրանց դաշնակիցներին: Նա
մեջբերել է նախազահ Թրամ-
փի այն խոսքերը, թե Իրանը

Այդուհանդերձ, ԱՄՆ նախագահի ազգային անվտանգության գծով օգնական Զուբրի Բոլտսնը իրանին սղանացել է նոր դաշտամիջոցներով՝ Նրա խոսքերով, Վաշինգտոնի Թեհրանի նկատմամբ կգտնելով դաշտամիջոցների նորացված տարրերակներ, եթե նախորդները չի հանգեցնեն փոփոխությունների: Վերջապես, Թրամփի փաստաբան, Նյու Յորքի նախկին քաղաքացիության Ռուդոլֆ Շուլիանին առաջարկում է, որ Թեհրանի դեմ ԱՄՆ-ի ձեռնարկակած դաշտամիջոցները գործում են եւ կիանգեցնեն հեղափոխության, որի արդյունքում կդառնա Իրանի ներկայիս իշխանությունների տաղակալությունը: «Ես չգիտեմ դա երբ տեղի կունենա. գուցե մի բանի ամիսի կամ մի բանի տարի հետ», ավելացել է Շուլիանին:

Ապրել է Հոկտեմբեր:
Ըստ որում, Վաշինգտոն
Թեհրանի նկատմամբ գործու-
է առավելագույն կոչ ձեւու-
Օգոստոսի լուս 7-ի գիշերը ու-
ժի մեջ մասն ղատժի բնույթի
միջոցառումներ, որոնք ներա-
ռում են մասնավորապես հ-
րանցիների ավտոմոբիլաշխ-
նությունը, ուսկու եւ մի օպեր-
այլ մետաղների առք ու վաճառ-
քը: Նոյեմբերի 5-ին ուժի մեջ
կմտնեն նավթի արտահանմա-
սահմանափակումները: Իս-
կետք: Ներկայացնենք իրադար-
ձությունների հմարավոր զար-
գացման մի քանի ասրերակ:

Առաջին սցենարը «կորեական» է: Ամերիկացիների հաջողվում է փոխել Իրանի բաղադրականությունը, բայց դա հնարավոր է լրկ այն դեմքուն եթե միջազգային եւ տարածաշրանցային խաղաղողները հաճագործակցեն Վաշինգտոնի հետ: Իսկ առաջմ Եվրոպի միությունը, Ռուսաստանը եւ

ՏԵ՛Ր ՈՒ ԲԱՐԴ ԲԱՍԱԿԳՋԱՆԻ Ծ-
ԶԱՔԻՈՒ: Այդ ղահանջներն են՝
միջուկային օբյեկտների կազ-
մաքանորումը, ցենտրիֆուգմերի
եւ արդեն հարստացված ուրա-
նի դուրսքերումը երկրից, հրթի-
ռաշինական գործարանների
եւ բուն հրթինների աղամոն-
տաժումը, աճբողջ Մերձավոր
Արեւելի մասշաբներով իրա-
նական գործերի հետաշումը,
«Հաճասին» եւ «Հըգբոլլա-
հին» հատկացվող ռազմական
եւ ֆինանսական օգնության
դադարեցումը:

Երկրորդ սցենար: ԱՄՆ-ի
րանի ռուրզ օղակը կսեղա-
տարածեսակ դաստամիջոց
ներով եւ Մերձավոր Արևելյան
իրականացվող ձեռնարկու-
թերով՝ այդ ուղղությամբ խթա-
նելով իր դաշնակիցների բարեկարգությունը:

Պատրաստությունը»: Պատահական չէ, որ ՍԱԿ-ի միջանցքներում ուղացվում է Իրանի հետ ԱՄՆ-ի երկխոսության հնարավորության գաղափարը: Այստեղից հարց է ծագում, թե որոնք են վերոնշյալ Արևադի ահարեկչության իրական նորագույն տեսակները եւ ովքեր են դրա կազմակերպիչները, ինչը խափանում է Վաշինգտոնի հետ Թեհրանի երկխոսության գործընթացը:

Նույնիսի հարց է ծագում նաեւ Սիրիայում ռուսական Իլ-20 օդանավի խոցման կադացությամբ, ինչը ոչ միայն լարվածություն առաջացրեց Ռուսաստան-հարայի հարաբերություններում, այլև ուրվագծեց Մերձավոր Արևելյում Իրանի եւ Սիրիայի հետ կապված նոր վասնգներ (Սիրիայի տարածում հարայի առաջնական առանց այդ էլ լողարկված դատերազմ է մողում Իրանի դեմ):

Ուսի կարելի է Ենթաղբել, որ
սիրհական ռազմաճակատը
կտղափոխվի, ավելի սույգ՝
կիամալրվի Յեմենով եւ Իրա-
նով: Այսդիսով, Մերձավոր Ա-
րեւելքում սկսվում են վերախմ-
բավորում եւ ուժերի նոր դասա-
վորություն: **Պ.Բ.**

ԱՄՆ նախագահի ԴՐԱՅՎ-
ԹԵՐԱՄԿԻՐ ՀՅ վարչապես Նիկոլ
Փաշինյանին ընորհավորել է
Հայաստանի անկախության
տոնի առթիվ։ Այդ օրերին ընոր-
հավորանըներ էին սացվում
աշխարհի աշրեր մայրաբա-
ղամենքից, այդ թվում Մոսկվա-
յից։ Թրամփի ուղերձը ուսազ-
րավ է լոկ այն դասձառով, որ
այնտեղ նա նույն է ԱՄՆ դիրք-
ուումը ՀՀ հակամարտության
կարգավորման նկատմամբ։ «Ա-
ռաջիկա ամիսներին ի հայս
կզան կարգավորման նոր հնա-
րավորություններ, ինչը կարող է
բացել հայ-ամերիկյան փոխ-
գործողության նոր հեռանկար-
ներ։ ԱՄՆ-ը, որմես ԵԱՀԿ
Մինսկի խմբի համանախա-
զան երկիր, դատարան է ձեզ հետ
աշխատել ի նորաց հակամար-
տության երկարաժամկետ կար-
գավորման»։

Ավիշի ճերձավոր ու նույնիսկ անփոխարինելի դաշնակիցը։ Սակայն այդ տահից ի վեր ԼՂ հակամարտության նկամամբ ԱՄՄ-ի դիրքորոշման մեջ ոչինչ չի փոխվել։ Միակ նորությունը թերեւս այն է, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում նա փոխել է իր համանախագահին։ Եվ ահա այս անգամ Բարվի Հազզին.az կայֆի եցերում այդ մասին դատողություններ է անուած Թենեսիի նահանգի համալսարանի բաղադրականության ամբիոնի դրոֆեսուր ԱՆԴՐԵ ԿՈՐՐԵԿՈՎը. «Հայկական սփյուռքի այստեղ առաջվա տես այլեւս չի կարող ազդել Սոմիակ տան վրա։ Թրամփը գործարար է, նա ամեն ինչին նայում է նոյաբակահամարության տեսակետից։ Աղրեցանը աշարժաշարադրանում ունի ռազմավարական կարեւորություն,

նետրական կադերը։ Եներգեցիկ ոլորտում երկար տարինեւ շարունակված մեր համազո՞ն-ծակցությունը այս տարի, որմես աներեւակայելի ծերքերում, ի գագաթնակետին հասավ Դարձավային գագային միջանցու գագի առաջին բանակությունը ների Տեղափոխմանք, որոն կապահովեն Եվրոպայի անհարաժեշտությունը։

լուծնանը: Զանզի սվյալ իրավունքը պահպանում է նրանից, թե Կաշինգտոնը ինչպես են նկարագրում Անդրեյ կովկասի իրադրությունը՝ նկատելու ու ներառմանը կատարելու առաջնահարաբեկան ժառանգությունը:

ԱՄՆ-ը այդ հարցը վաղող ներառել Սեծ Մերձավոր Արևելի նախագծի մեջ եւ այնտեղ իրադրությունների ընթացքը ըստ կալում է նախ եւ առաջ Շուարիայի եւ Իրանի տեսակետից, որոնց Արևածագը են ներձական բարեկանությունը: Նման նույնագումար գործ է Հայաստանի համար, եթե իրադրությունը ներդ դիմարկման դատանական ժամանակում է՝ Անդրեյ կովկասը և Սեծ Մերձավոր Արևելի աշխարհական մեկ աճբողջությունը համարելով, նույնիսկ եթե նա ժամանակ այն խօսված է եղել:

Ո՞ւմ է համակրում Թրամփը ԼՂ հարցում Ուղերձներ Երևանին և Բագվին

Ուղերձներ Երեւանին և Քամիլին

ուսի Թրամփը հանուն հայկական լոբբիի շահերի չի զնաւութերի հարաբերություններն այդ երկի հետ»: Ապա ի հայտ է օախիս նի նոր հմտիք: Կորոր-

գալու պահին լայտվ։ Առաջին
կովը գտնում է, որ առաջեմ
դեմք չէ լուրջ տեղաշրջեր
ակնկալի ԼՂ հակամարտու-
թյան լուծման մեջ, բանի որ
կողմերից ոչ մեկը դաշտաս չէ
վերանայել սեփական դիրքեր։

Նա նախազգուշացնում է, որ
սյալ հարցում չարժե հույս
դնել Եվրոպայի վրա՝ նկատի ու-
նենալով այնտեղ տիրող ճգնա-
ժանը: «Եվրոպացիներ» ուսու-

ժամը: «Եկողղացիներ զբաղված են սեփական խնդիրներով, եւ հազիվ թէ հնարավոր ին նի ակնկալել նրանց միջանությունը դարաբաղյան հականարտության ժիղի խնդիրների լուծնան մեջ»: Բայց այդ դեռքում ո՞րն է Կորորկովի այն մօնման իմաստը, թէ Թրամփը հանուն հայկական լորրի շահերի չի զոհաբերի Աղրբեջանի հետ իր հարաբերությունները: Կրկին անդրադառնանք Փածնայանին Թրամփի հղած ուղերձին. «Խաղաղ, ժողովրդավարական շահումը Յայասանում բացեց նոր դարաշօջան, եւ մենք դատարան ենք ձեզ հետաշխատել, օգնել կորուսցիան վերացնելու, անկախ դատական համակարգ հաստելու, բաղադրական ու սնտեսական մրցակցության վրա հիմնված հասվետվողականության կառավարում, օրենքի գերակայություն ստեղծելու ձեր ժողովրդի կամքի իրականացնանը», գրում է նա Վարչապետին:

Իսկ ահա թե ինչ էր հայտնում Թրամփը Ալիտին. «Ես գնահատում եմ ձեր համագործակցությունը անվտանգության եւ հակահարեկչական դայլարի բնագավառում, ինչդեռ նաև մեր երևարափամիւետ ա-

թյուն ունեցող առաջնահերթությունների: Դայաստանի նկատմանը գերակշռում է գաղափարախոսական մուտքումը, իսկ Ադրբեյջանի նկատմանը՝ դրագմատիկ, ավելի սուլյա սպառողական մուտքումը ինչպես գրում է Diplomatic Courier միջազգային հրատարակությունը, 1992 թ. Վաշինգտոնի հետ Երկրորդ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման դահլից Բարոն լրջորեն ակնկալել է իր էներգետիկ դաշտումը օգտագործելու սեփական սցենարով Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը կարգավորելու համար հաճախ խախտել է հակասարակությունը Մոսկվայի հետ հարաբերություններում, Ամերիկայի դարձել է ռազմավարական բայց ոչնչի չի հասել:

Այդին ակնհայտ փաստը Բարուն հաճախ բացատրել է ԱՄՆ-ում հայկական լոքրիի գործունեությամբ։ Իսկ ի՞նչ կարելի է ասել հիմա, երբ, ինչ դեռ դեռ մղում են ամերիկացի բազմաթիվ փորձագետներ։ Թրանքի այլեւս կախման նեց չէ ԱՄՆ-ում հայամետ լոքրիի գործունեությունից։ Դարձյա ոչինչ, բացի Արդրեօնական տրամադրության մեջ։ Վոլ ինչ-որ swarsa խոստում ներից, որը զանազան էներգետիկ նախագծերի, ՆԱՏՕ-ի հետ համագործակցության միջոցով առավելագույն ջանքեր է պահպան գործադրել այսպես կոչված հավաքական Արեւությին համար։ Կողմը գրավելու համար։ ԼՇ հակամառության կարգավորման նկատմամբ Վաշինգտոնի դիրքությունն առաջվա դեռ մնում է անվիտիս, չնայած Բարուն ԱՄՆ-ին անհյու կոչ է արել առավել ակտիվորեն նաև նաև ինչ հավասարությամբ

Ղենց այդ գործունն է ԱՄՆ-ի առ զեւ ծառացած պիտի խոչըն դուք Ամրկովասում միասնա կան բաղաբանության մշակ ման տեսալմեթի:

Կահինգտոնը տարածաւում
նում իր համար այդպես էլ չ
ընտել գիշավոր գործընկեր
նում է Կովկասի եւ Մերձավոր
Արևելի հարցերի փորձագետ
Սամիլավ **Տարասով**
Սիենովն ժամանակ, Ռուսաս
տանի հետ Ղրիմի Վերամիավոր
րումը, Սիրիայում ռուսական օ
դատեգերական ուժերի ներկա
յությունը, Կասմից ծովի կամ
գավիճակին վերաբերող մի ք
ազգագիր ստորագրումը, Մեր
ծովյան-Կասմյան տարածաւ
ջանի նկատմամբ Ռուսաստան
փաստական վերահսկողություն
նը փոխում են իշաղաձնությունը
ների ընթացքը Անդրկովկասում
ի հայս բերում այդ տարածաւ
ջանում համագործակցության
նոր կառուցների հնարավորություններ՝ Հայաստանից բաց
ներգրավելով նաեւ Ադրբեյջանին:

Այդ նոյատակին է ծառայունաեւ Ռուսաստան-Շուլրիխա-հրան դաշինքը Սիրիայի համար գում, որի դայմաններում Բավարիա վի համար դժվարացել է ընթացնել թյուն կատարել Սոսկվայի և Անկարայի, Անկարայի եւ Թիֆլիսի միջեւ: ԱՄՆ-ը հեռու է իսկ Բրյուսելը գրաղված է ուրիշ խնդիրների լուծմանք: Ազգային հայք է, որ Անդրկովկաստան ԱՄՆ-ի բաղադրականությունը անկարող է փոխել տարածութան աշխարհականացմանը պիճակը, իսկ նախագահ Թրամփը դատարկ խոստումներ է տալիս՝ խաղաղով Հայաստանի եւ Աղբեջանի ներին բաղադրականության տարբեր ուղեգծերի հետ:

Ասսամի հնադարյան հայկական եկեղեցին

ՀԱԴԿԱՏԱՄԻ ՍՏՈՐԻՆ ԱՍԱՄ
Ահանգի Դիուրի նավահանգս-
տային բաղադրի մշակութային ժա-
ռանգության դահլյանան հար-
ցերով գրադպող մասնագետների
ժքանում վերջեր հետարրությու-
նը վերսին բորբոքվել է այստեղ
գտնվող հայկական հիմնավոր Ե-
լեկտրու վերաբերյալ: «The Tele-
graph» հնդկական թերթի լրագ-
րող **Գառուրավ Դաքը** գրում է, որ
մինչ օրս ենթադրվում էր, որ Աս-
խազադրութային ժամանակաշր-
ջանում հայերը հիմնականում
Բենգալիայում, Կերալայում եւ
Կալկաթայում էին նշանակալի
ներկայություն ներկայացնում:
«Ասսամի հայկական Եկեղեցին
նոր լոյս է սփռում: Մենք դեմք է
փաստագրական տվյալներով
դարձեմ, թե Դիուրի մասն
ինչ ազդեցություն են ունեցել:

Եկեղեցու Զարտարապետությունը եղակի խառնուրդ է հայկական եւ ասսամական ոճի կառուցվածների: Ունի 3 կամարաձեւ աղակե դասուհաններ եւ 1 կենտրոնական եռանկյունաձեւ զմբեթ: Առանձնանուր է այլ, բրիտանական ոճի կառուցվածներից», ասում է Զայանցա Շարման՝ «Ասսամի ժառանգության դահդաննան ընկերության» (ԱԺՊԸ) փարուղարը:

ԱԺԴՅԱՆ դատունային գրանցված ընկերություն է, որն զբաղվում է նաև նախարարական նախագաղութային հնդկասահման կառույցների դադարական հարցերով։ Վերջերս ընկերությունը եկեղեցու Ընդունակութային հետաքրքրություն առաջացնելով նաև տեղացիների մոտ։ Գրոյ, ցրանի սոցիալ-քննչական եւ մշակութային կյանքին լավ ծանոթ ութառնամյա **Ս.Կ. Բուտեն** դատմեն է եկեղեցուց մոտ 50 մետր հեռավիրության վրա գտնվող գերեզմանատան մասին։ «Լավ իի-

ուսմ եմ, որ այստեղ 12-15 գերեզման կար, որ հայերին էր դատկանում: Դա նշանակում է, որ հայերը նաեւ այստեղ կարեւոր ներկայություն են ունեցել: Նրանք առեւտրականներ էին, որոնք հավանաբար 18-րդ դարի վերջերին էին հաստավվել այստեղ: Գերեզմանն այժմ գոյություն չունի: Արդի կառուցները հիմա գերիշխում են: Միայն հին արձանագրությունները կարող են ճշգրիտ սվյալներ հայրայթել, որից հետո դեմք է մտածել, թե ինչպես վերականգնել եւ աղազա սերունդներին հանձնել այս հայկական եկեղեցին, որ բրիտանացիները վերածել էին ակումբի: Քետանկախության տարիներին այն հայսնի էր որմես «Կանանց ակումբ», ասել է նա:

Պետական դրսմայի անդամ Ա. Պաղածանյանը, ռամկավարներից՝ Ա. Եկարյանը, Յ. Գոլյումջյանը, դրոֆեսոր Մինասյանը, Յ. Կաբավյանը, Ռ. Հովհաննյանը եւ ուրիշներ: Այսեղ որոշվում է կազմել Վերագրավված Վաճի վարչական եւ տաօտնական հատուկ մարմին, որի հսկողությանը դիմք ենթակվեին նաեւ արեւնտահայ նյուու ազատագրված տարածմեները: Այն ստանում է «Դայաստանի Վերաշինաց յանձնաժողով» անունը (այսուհետեւ՝ ԴՎՃ) (stն «Պայտար», Բուտոն, 23 դեկտեմբերի, 1958թ., նաեւ Դարբինեան Ա., նույնականացնելու էջ 340): Տեղեկացնելով այդ մասին «Վան-Տուուր» գրում եր, որ ստեղծված հանձնաժողովի նորատակն է «աջակցել թիւրահայ մտավորականներին՝ հայրենիքի վերաշինութեան սուրբ գործին» (stն «Վան-Տուուր», 29 նոյեմբերի, 1915թ.):

ԴՍՌԿ դեկավարներն այդ օրերին ակտիվ ցույնների մեջ էին մտել կովկասահայության տար-

նոյն տեղում): Յեղինակի կաթիւնը հայ ժողովրդի անելանելի վիճակում հարկավոր է օգագործել բոլոր խավերի հնարավորությունն անընդունել՝ նախ ազգի գոյությունն ապահովելու համար, որ սոցիալական վերափոխությունների կոչտերը (որոնցով հանդես էին գալիք) ՍՊՀ եւ ՀՀԴ կուսակցությունները ժամանակավորեն էին եւ աղակայի խնդիր: Յոդվածագիրը դաշտավարում է նաև նաև նաև, ովքեազգային խնդիրներում որդեգրութիւն չեղող դիրքորոշում: Այդդիսից ներք «արժանի են խորին արհանարիհանի», բանի որ փակում են իրենց աշերջ չարիի դեմ կռվելու փոխարեն եւ «բաւականանուան միայն մնաղատելով»:

ՀՍԴ կուսակցությունն շարունակում է առաջ մղել համերաշխության եւ համագրծակցության խնդիրը: «Վաս-Տումբակիանի հարակում է Ա. Չորանյանի հայտնի նամակը, որով նա կոչ է անում բոլոր կուսակցություններին «առժամանակ մոռնալ վէճ ու կրի եւ համերաշխութիւ դարձանել»:

Պողոս Նուլքարին եւլողական երկրներին բարենորդումների համար դիմելու համար, գտնվելով, որ «այն չէր կարող վնասակար հետևանք ունենալ եւ կարող էր նոյնիսկ որոշ օգուտ բերել, եթէ չիներ դատերազմը»: Քենա ռազմական համեմերի ցաջանում (հաւաքան դես վաստուրականցի-Ս.Ս. միայն զգալի թվով գործիչներ արդեն հանգել էին այդ մտին լուսական ձեռնամուխ եղել իմբնադաշտ դամության գործին: Շարունակ կելով թեման, հետինակը ցավու էր նույն, որ դիվանագիտական գործունեությանը տարվելով կատարված էր «կառավարություններին ոռնակ առաջելութիւններ վերագրելով», մենք ճոռացանք «ուժեղ իրական յարաբերութիւնը»: Վահագութեան կիխանակ ողջամիշ հաւաքան կին աղապիմելու եւ վասնգու վր արկածախմբություններ մեջ չմնելու, տուր սկեցի զգացմունքներին, կազմակերպեցին կաճավորական խճրութեան վիճակին պարագանել:

լարել հայկական կոտրածների գաղափարական նախադասքասությունը եւ հայկական հարցի լուծումը տեսել հայերի դայբարի մեջ: Իսկ Թիֆլիսյան ժօղական «Վան-Տոսպը» հանդսէ է Եկեղի իրեւ Արեւմյան Հայաստանի փախստականների հիճերի արտահայտիչ, մենք տեղ հաևկացրել դեռևս Վանում մնացած հայերի թշվար վիճակի, Արեւմյան Հայաստանում հաստաված վանցիների կյանիի լուսաբանմանը, փորձել է կազմակերպված բնույթ հաղորդել գաղթականներին օգնություն ցույց տալու գործին, բացահայտել Վանի ժօղական ռուսական հրամանաւորության հակահայկական տրամադրությունը:

Թերը ողջունեց «մեծ եւ անարյուն ու բոլոր ժողովուրդներին ազատություն» բերած (ՀԱԱ, ֆ. 4033, գ. 5, գ. 310, թ. 6) 1917 թվականի փետրվարյան հեղափոխությունը եւ աջակցություն հայսնեց «միակ օրինավոր իշխանություն» Ժամանակակիր կառավարությանը: Զննադատեց «Թուրքահայաստանի մասին» խորհրդային դեկրետը՝ գտնելով, որ կործանման եզրին կանգնած եւ իր հայրենիից արտավագործ ու կոսորվող հայ ժողովրդի համար ավելորդ է դառնում ազգային ինքնորոշման իրավունքը: Դայլսական հարցի վերջական լուծումն առնչել Անտանտի խաղականության, հայ դաքը բոլցենիկյան կառավարությանը հանգամանորեն ներկայացնելու եւ Վերջինիս կողմից ընթառողություն գտնելու հետ:

Բացի «Ներքին տեսություն», «Արտադրություն», «Հարաբեկան լուրեր», «Սամով», «Այլեւայլ» մշական բաժիններից, թերթն ունեցել է նաև գրական, գիտական եւ հասարակական երկանյա հավելված (1919 թվականից):

1918 թ. մայիսի 28-ին հոչվագվեց Հայաստանի Առաջին հանրապետությունը: 1918 թ. հուլիսի 17-ին Ազգային խորհուրդն ու ՀՅ կառավարությունը Թիֆլիսից տեղափոխվեցին Հայաստան, որի հետևանքով հայ բաղադրական կյանքի վեճուրնը դաշնակ Երեւանը: Աստիճանաբար նորասէնծ հանրապետության մայրաքաղաք տեղափոխվեցին ոչ միայն բարձրագույն իշխանության ու գործադիր մարմինները, այլև հայ կուսակցություններն ու նրանց դաշտնական հրատարակությունները: 1919 թ. Երեւան տեղափոխվեց Հանես ԴՍՌ կուսակցությունն ու նրա դաշտնաբարեր «Վան-Տոսովը», որն անվանափոխվեց եւ 1919 թ. սեպտեմբերի 24-ից սկսեց լուսաժեռությունը՝ հայության պահպանի պատճենությունը հայության պահպանի պատճենությունը:

բրյասի, թթվապղու հոս արեւ-
սահայ նշանավոր ռաս գործիչներ:
Թերի գերակա խնդիրներն էն Ա-
րեւնահայաստանը եւ արեւնա-
սահայ զաղբականության հիմնա-
հարցերը, առաքելությունը՝ ներ-
կայացնել Եղեռնի ժամանակ ե-
րիքուրերի գործած զազանու-
թյունները, դաշտանել Դայս-
տանը Թուրքիայից անջատելու զա-
դափարը, վեր հանել իշխող կու-
սակցության գործած սխաները
արեւնահայերի խնդրում եւ ին-

այսից՝ շարևանց կողմէն տեսած
մինչեւ Կայսրանի Առաջին հան-
րաբետքայի անկումը: Նրա մա-
սին ավելի մանրամասն կխոսենք
արագի կապարություն: 24.07.2018

ԹՈՐՊԵՐԱԿԱՆ

թեր շքանակների եւ գործիչների հետ, որի գլխավոր նորատակն է «թրահայ փախստականութեան համար օգնութեան միջոցներ փնտելը» (Դարքինեան Ա., նույ. աշխ., էջ 340): «Մեր անելիքը եւ աղագան» Վերլուծական առաջնորդողում «Վան-Տումբը» գրում էր, որ ստեղծված դպյանաներում հայության բոլոր խավերը դեմք է անդուկ աշխատանուվ ստիացնեն վերեբը: «Աշխատան» ասելով հոդվածագիրը դատկերացնում էր այսուհիսի գործողություններ, ինչպիսիք էին օրինակ՝ օժանդակել զյուլացիությանը և նետության վերականգնման գործում, բացել դրուցներ եւ մատադ սերնդին դաստիարակել հայրենասիրության ոգով, զարգացնել նաճուղն ու գրականությունը, արձարձել հոգեւոր հայրենիքի, այսիմբն՝ հայ ժողովրդականության գաղափարը, ահա մեր անելիքն ու աղագան, Եղրափակում է հեղինակը (տես «Վան-Տումբ», 6 դեկտեմբերի, 1915 թ.):

լու վերերը» (Տես «Վան-Տոսոյ», 21 փետրվարի, 1916): Ռամկավարները գտնում էին նաև, որ բացի կուսակցություններից, իրենց ուժերու դեմք է միավորնեն նաև բարեգործական մարմինները: Այս առողջ մովկ «Վան-Տոսոյ» գրում էր. «Ունինք բազմաթիւ գաղթական մարմիններ: Եղբայրական օգնութիւնը, Բարովի կոմիտեները եւ Կանանց, Օրիորդաց և այլ բազմաթիսի միութիւններ, աւելացած դեմք օսար մարմիններ, որոնք բոլորն եւ նոյն նորատակի կը ծառայեն» (Տես «Վան-Տոսոյ», 21 փետրվարի, 1916) եւ կոչ էր անում միավորվել եւ հաճախմբել դրանց աշխատանքի:

«Վան-Տոսոյում» «Քայլական հարցին ուղարկած գլուխութեան մասին պատճեն» անում կարելի է ըստ պատճենի անում կատարել այս գործությունը:

Թերը ճշադիմ իր էջերու բարձրացնում էր նաև զաղթականների վիճակի հարցը Արևելյան Հայաստանում, Ուսասաւնի շրբը վայերում եւ ցոյց տալիս, որ կատարվում են որոշակի ժայիցք. բացվում են դդրոցներ, որքանցներ, ժեւածվում է ամերիկահայության ֆինանսական մեծախնակ օգնությունը եւ, ընդհանրադիմ, բոլոր նորաստանուց մարմինների գործունեությունը: Բավական մանրակրկիս լուսաբանվում էր Վանի եւ Շօջակա գյուղերի կյանքը, վերադարձած հայության դրույթունը, նրանց կարիքները եւ այլ հարցեր:

նությունը մյուս կուսակցություն-ների նկատմամբ եւ այլն:
«Դուրս եկի կախարդական ժ-
ջանից» հոդվածում Վարդան
Պատիկյանը հայության կրած
անդրզ տարածանների համար
մեղի բաժին էր համկացնում
նաև հայ կուսակցություններին
ու նրանց գրեռումներից: Եթ-
է դիմակը գտնում էր, որ հարկավոր է
«օգսվել անցեալի փորձառու-
թիւններից եւ ձեռք բաշել հիմ-
սխալներից՝ ցուցադրական ելոյթ-
ներ եւ անհանդուրժողականու-
թիւն, բայց ոչ գրեռումներեան
միջոցից» (Տես «Վան-Տոսպ», 29
նոյեմբերի, 1915): Այսինքն՝ հերի-

Նակ չեր դիտում եւ վրոպական դիտում կանագիտության դեր Դայկա կան խնդրում. բացառձակութեա չեր արդարացնում եւ դատապահում նա միջանցությունը այլ հարցում, այլ փորձում էր ամեն ինչ տեսնել իր տեղի ու ժամանակի համատեսում: «Կարելի են ննադատել օսար դիւճնագիտութեանը դիմելու հայերի քայլը» հարցնում էր Պատիկյանը, եթին էլ դատասիսանում, որ այլ օրերին կարելի էր, բայց այն ժամանակ (մինչ Եղենը-Ս.Ս.) չէր կարող հայ ժողովները ունենալ ավելի խաղաքական իմաստություն եւ գուշակել հեռավոր ա-

Ակատել, որ ռամկավարներն իրենց բննադատության մեջ մնան ռանում էին, որ հայության ճակատագիրը ոչ թե հայերն է, այլ արանց կուսակցություններն էին սնօրինում, այլ մեծ ժերություններն իրենց բաղադրական շահախնդրություններով։ Տերություններ, որոնց խղճին է ընդունում մեր ժողովրդին հասած ծագույն դժբախտություննը։

1915 թ. սեպտեմբերին Թիֆլիսում գումարվում է միջկուսակցական խորհրդաժողով (նինչ այդ այդոփիսի միջկուսակցական ժողով գումարվել էր 1915 թ. մայիսի 20-ին Ալեքսանդրիայում, Եգիպտոսու), որտեղ մասնակրատես հմչակյանների հետ չի հաջողվում զաղթականության հարցում համաձայնության գալ: Սակայն ռամկավարները երթե համագրծակցության հովանքը չին կորցնում: Ավելին, անդրադարձալով իհմնախնդրին, «Վան-Տումը» գրում էր, որ թուրքահայ զաղթականներն իրավունք ունեն Կովկասիահայ ղազօնմավորների վետ պահպանությունը:

նակը կողմնակից էր ակիմ դայ-
բարի կուսակցական մարտավա-
րությանը եւ դեմ էր ցուցանոլու-
թյանը։ Գտնելով, որ հայ ժողովրդի
ճակատագիրը դիմի վարեն կազ-
մակերպված մարմինները, հերի-
նակը ցուց էր տալիս, որ նման
կազմակերպությունը դիմի լինի
դեմոկրատական, ազատական
քնույթի, որի նորատակը չդիմի լի-
նի հասարակության արդի կա-
ռուցվածի փոխիշությունը, ինչ-
ուես այդ արել էին հայոց մեջ գոր-
ծող մի բանի կուսակցություններ,
որոնք հավակնություն ունեին հայ
ժողովրդի ազգային իրավունքները
«ձեր ձգելոց զամ յեղացրէլ նա»

տագան. «ՀՀ որ ժողովուրդները էլ ունեին իրենց անփորձութեաւ օջանները, որոնց մեջ նրանց գործած արարթները կարելի չ չափել յետազայ տարիների չափով» (Տես «Վան-Տուր», 2, հունվարի, 1916), - գրում էր հետո դիմակը: Յոդվածագիրը ցոյց է տալիս նաեւ, որ հետազա տարին ներին հայեն արդեն համոզվեցին, որ Եվրոպան չէր փրկելու իրենց, քայլ ընթացում էր նաեւ, որ «նրա (Եվրոպայի-Ս. Ս.) սարսափ սափն էր միայն, որ արգելում էր թուրքին մահացու վերջին հարուածը հասցնելու հայ ժողովու դի գլխին» (Տես նույն տեղում):

ռաջնությունը թողնվի արեանսական հայերին, իսկ Կովկասում՝ արեանական հայերին. «Տեղացին աւելահայերին. լավ կիմանար տեղանքը»: Եվ սա ամբողջ ՀՍՍՀ կուսակցության տեսակետն էր այդ ժղանում:

Նշենի, որ Ակադի ունեանլու հայ ազգային շատժան հանդեպ Ռուսական կայսրության թշնամական բաղադրականությունը «Վան-Տնուրը» ազգագրական հոլոյետ չի կատել Արևմտյան Հայաստանի ռուսական գրանցման հետ: Թերը չի հավատաց Երիտրուրեի՝ բարենորդումների իրազուտելու խոստումներին, մենք կացրել են նաանց Երիշին եւ արտադրության առաջնային կենտրոնը:

Ազգական պետական թիվ 3 օրենքը

Թիվ 36(396)
28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
2018

Նախ ՅԱՆ

Մարտիրոս Սարյանի տուն-թանգարանում բացվել է Ֆրանկոֆոնիայի 17-րդ գաղաքամաժողովին նվիրված «Սարյանը եւ Ֆրանսիան» խորագրով ցուցահանդես: 1928 թվականին Փարիզում կազմակերպված անհատական ցուցահանդեսից 90 տարի հետո առաջին անգամ ի մի են թերթել Սարյանի փարիզյան շարի գործերը, ավելի ճիշ՝ այն աշխատանքերը, որոնք հրացելով են փրկվել հրեթեից: Վարդեսի կենսագրության հիշարժան տարեթվերում 1928 թվականն առանձնանում է. այդ տարի նա ֆրանսիացիներին ներկայացել է հայկական գովյներով ու սարյանական ոճով վրձնած փարիզյան դասկերաւառով: Իհարկե, եղել են նաև այլ թեմաներով նկարներ: 1926-ին Սարյանը գործուղվել է Փարիզ: Այստեղ

Արյանի կտավի ողիսականը

աղբել եւ ստղծագործել է 2
տարի՝ դարձած վելով անհա-
սկան ցուցահանդեսի:

1928 թվականի հունվարի 15-ին տեղի է ունենում նրա անհարական ցուցահանդեսը, որտեղ ներկայացվում է 50-ից ավելի ստեղծագործություն: Փարիզյան ցուցահանդեսը շատ է ոգեւորում նրան: Դիացական արձագանքներից բացի, մի քանի է-սյուր հետք վերցնելով՝ գնացնով ճամապարհվում է Հայաստան: Մեկնելուց առաջ փարիզյան շարի 5 նկար դահ է տախու ֆրանսարնակ իր բարեկամուիկի Աննա Բուդայոյանին՝ խնդրելով, որ դրանի վաճառի ել իր համար որակյալ ներկեր, վրձիններ ու կտավ գնի-ուղարկի Հայաստան: Ի՞նչ իմանար Սարյանը, որ հենց այդ 5-ը (Ես մի նկար՝ Աննա Բուդայոյանի դիմանկարը) հետո ճասումին արժեք են ունենալու հենց իր համար: Ֆրանսիայից տունդարձի ճամապարհին ֆրան-

Նրա **հետ** կառտ է հաստառում մի հրեա եւ հետարքրվում 1927 թվականի «Կովկասյան բաղդադի փողոց. Թիֆլիս» կտավի դաշնությամբ: Իսկ բոլորովին վերջերս նկարը Լոնդոնում գնում է մոռակվարնակ հավաքորդ **Արթուր Դաճինեսանը** եւ համաձայնում այն տեղափոխել Երեւան՝ ժամանակավոր ցուցադրության: Այս եւ Սարյանի՝ հրեթիկ փրկված, բայց անհայտության մեջ գտնված կտավի ողիսականը: Փարիզի ցուցահանդեսից 90 տարի հետո այն առաջին անգամ է ներկայանում հանրությանը:

«Սարյանը եւ Ֆրանսիան» խորագրով ցուցահանդեսին ներկայացված են Վարդեթի փարիզյան շարի եւս մի ամի նկար, որն մի հրեթիված ճապում չեն եղել, մնացել են Փարիզում ու դարձյալ ձեռքից ձեռք անցել: Օրինակ «Գագե-

անունը մայր անգամ էր՝ Մարիամ Հակոբի Աները՝ 1960-ականներին Փարիզից թրվել է Ռուսաստան և դա կապահանջնելի դեկապարած հիմնադրամի միջոցներով. այդ տարիներին Սովետական Միությունը սովետական նկարչների ստղծագործությունների հայրենադրահի համար ջանդր չէր խնայում: «Գաղենանը» համար անգամ էր Տեսչակովյան դաշկերասահին: Արվեստաբան Չահեն Խաչատրյանը Սարյանի տուն-թանգարանի մօնութեան եղանակ ժամանակ շատ է

ღանացել, որ «Գագելներ» ՏրԵյակով վյանից բերի Երեւան, բայց չի հաջող վել: Այդ կտավի միայն աղահովագրությունն արժե 1 միլիոն եվրո: Սկզբունքահայ բարեւար Քայլութ Ծովիերի աջակցությամբ «Գագելներ» ՏրԵյակովյան դասկերասրահից Երեւան է բերվել դարձյալ ժամանակավոր ցուցադրության:

«Ֆրիժի» այրված նավում երեք արկան և մեկ ակար է եղել. մի խանջի ակար փրկվել ու հանձնվել է Սարյանին, երկու արկան այնուս է այրվել, որ անգամ հետք չլինացել: Որոշան Սարյանի համար սպառագայությունը կատարվել է առդյո՞ւն հնարավոր է՝ մեջքում այնուն այրվեն, որ մոխիր էլ չլինացած է ու այս կամաց համարակալ, որ մի օր այրված համարվող նկարները կիայսյանքեն: Թողությունը լինի տասնամյակներ անցած Զարմանալիք է. այրվել է նավի միայն բերունակությը, մնացած հատկանիւրելու

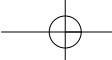
Կոնսասանին
Օրբելյան.
**«Նույնիսկ ինձ
համար հաճելի
անակնկալ դարձավ
թատրոնի ողջ
անձնակազմի
հիանալի
աշխատանքը»**

**Բոլորվիճ վերջերս Դուքայում մեծ
հաջողությամբ անցան Ալ.Ստեղնիարյա-
նի անվան օդերայի եւ բալետի ազգա-
յին ակադեմիական թատրոնի հյուրախա-
ղերը։ Եերական հյուրախաղերի՝ Ըստվեյր
մեկնելուց առաջ «Ազգի» թթակիցը
զրուցեց թատրոնի գեղարվեստական դե-
կավար եւ գլխավոր տնօրեն Կոնսամիսին
Օրելիանի հետ։**

-Սահման, որը բարենի գեղարվեսական դեկավար եւ զիսավոր սնօրեն գո՞հ եթ արշաների կատարումներից:

Իով զայթ Սայշասս և դուրս եկել նաեւ ՀՀ ճշակույթի նախարարության փորձագիտական կենտրոնից՝ Ուուզան Սայշանի կեղծված ստրագությամբ։ Դեմքի արիթով դատական գործ է հարուցվել։ Ի վերջո, չի կարող Սայշանի կտավը 80 տարի անհայտության մեջ մնալ, ու հանկարծ 21-րդ դարում այսուայն աճուրդում բռնանել։ «Թրինիթի», «Շաբթիր» աճուրդի կենտրոններում արվեսն ու արհեսն իրաւ են խառնված։ այնտեղ կարենորդ փորդ է, ու հենց այս աճուրդներում են հաճախ հայտնվում կեղծված Սայշաններ, անգամ այնորպի խզբաններ, որոնց օրիգինալը Սայշանը երեք չի է նկարել։ «Սոբքիգի» Ուուզան Սայշանին են ուղարկել կեղծված Սայշանի կտավի լուսանկարը եւ Սայշանի տուն-թանգարանի սովուտական ձեւաթուր՝ «Ուուզան Սայշան» կեղծված ստրագությամբ, թե իր Սայշանի կտավին փորձագիտական եզրակացություն է տրվել։ Ուուզան Սայշանն աղջած է. ինը թանգարանի սնօրեն է նուանակվել անկախության տարհներին, ինչողե՞ս կարող էր գտել եւ ստրագել սովետական ձեւաթրի վրա։ Բացի այդ, Եւ ստրագությունն է կեղծված, Եւ Սայշան։ Ինչողե՞ս վերջ դնել կեղծարարություններին։ Սայշանի թռնուիին հժվարանում է արդյունավետ ելեւ նետ։

ԵՐՎԱՆԴ ՏԵՐ-ԽԱԶԱՏՐՅԱՎ ՎԱՐԱԳՆ ԳՈՒՐՋԱԴՅԱՆ

Մոսկվայից լուր հասավ, որ այնտեղ իր ճամանացուն է կմեծել գրականագետ Կարեն Ստեփանյանը: Յայ գրականագետը հայտնի անուն էր, ճամաչված թ՛ ռուսական գրական եւ գիտական միջազգայրում, թ՛ համաշխարհային դուստրելիքայի մեջ: Կարեն Ստեփանյանը բանասիրական գիտությունների դոկտոր էր, Դուստրելիքայի միջազգայրում՝ ամենահայտնի գործառնությունը «Լիստրումայա» գաղետա»-ում («Գրական թերթ»), նաև իրեն գրական աշխատող ԽՍՀՄ ժողովուրդների գրականության բաժնում, առաջ իրեն գրականագիտության բաժնի խնդրագիր եւ տեսաբան: Երկու տարի անց նա արժանանում է «Լիստրումայա» գաղետա» թերթի ամենամյա մրցանակին: Պետք է նկատի առ

լի եր թվում նոր խոսք ասելը: Եվ այնուամենայնիվ հայ գրականագետը կարողացավ տարիների ընթացքում հաստատել իր տեղը գիտականների այդ փաղանգում եւ ասել իր իմանավոր գիտական խոսքը արդի դուստրելիքայի մեջ:

1978 թվականին Երիտասարդ գրականագետը աշխատանքի է անցնում Խորհրդային Սիոնիթյան ամենահայտնի եւ ամենահարգի գրական-մշակության շաբաթաթերթում՝ «Լիստրումայա» գաղետա»-ում («Գրական թերթ»), նաև իրեն գրական աշխատող ԽՍՀՄ ժողովուրդների գրականության բաժնում, առաջ իրեն գրականագիտության բաժնի խնդրագիր եւ տեսաբան: Երկու տարի անց նա արժանանում է «Լիստրումայա» գաղետա» թերթի ամենամյա մրցանակին: Պետք է նկատի առ

լիսի գրականագետները շահ են: Եվ Կարեն Ստեփանյանը այդ քերից մեկն էր:

Եվ այնուամենայնիվ գրականագետը ասիհանարար բողոքում է առօրյա գրաֆինադատական գործունեությունը եւ իմանավորաբեն նվիրվում է Դուստրելիքայի մեջ: Մեկը մյուսի հետեւ իրաշակում է մի շարք ուսումնասիրություններ, որոնք անմիջապես իրենց վրա են հրավիրում գիտական միջազգայրի ուսադրությունը, եւ նշանավոր դուստրելիքայի մեջ հաջողությունն էր:

1992 թվականին լույս է տեսնում Կարեն Ստեփանյանի առաջին գիրք՝ «Դուստրելիքայա» գաղետա» թերթի ամենամյա մրցանակին: Պետք է նկատի առ

ինչ նոյատակ եւ խնդիրներ է դնում իր առջեւ այն ճարդը, որը որուել է արմատախիլ անել Երկիր Վրա և Իրան չարին ու անարդարությունը, ինչ դարտավորություններ է վեցնում նա իր Վրա եւ ինչ իրավունքներ է վերապահում իրեն:

Կարեն Ստեփանյանի վերջին ծավալուն գիրքը կոչվում է «Դուստրելիքայի մեջ»: Գիրքը իմանականում նվիրված է Դուստրելիքայի մեջ ժամանակի մեջ: Գիրքը իմանականում նվիրված է Դուստրելիքայի մեջ ժամանակի մեջ: Վրա եւ համարհայացի համեմատական բնության ու վերլուծության համաշխարհային գրականության համատեսում:

Գրում Կարեն Ստեփանյանը առանձնակի ուսադրություն է համացնում Երկու մեծ գրողների ստեղծագործական մեթոդների եւ դաշտելաձեւի կերպերի համեմատական վերլուծությանը եւ

Գրականագետ Կարեն Ստեփանյանի հիշատակին

համաշխարհային գրականության եւ ռեալիզմի դասմության մեջ դրանց ունեցած տեղին:

Նույնամաս արժեավոր եւ նշանակալից են գրականագետի գրեթե բոլոր ուսումնասիրությունները: Կարեն Ստեփանյանը բարձր իմաստելու ունեցող եւ մեծ էրության մեջ տեղադրիցիցի տեղ գիտական եր, բազմակողմանիորեն զարգացած գրականագետ, հմուտ վերլուծաբան եւ բարձրագույն գրականագետ:

Ճիշ է, Կարեն Ստեփանյանը ողջ կյանքում իմանականում զբաղվել է ուսական գրականության եւ համաշխարհային մշակույթի հարցերով, բայց հոգով եւ էրթյամբ մշամատես կապված էր իր հայրենիքի հետ:

1992 թվականին «Լիստրումայա» գաղետա»-ում տարգրած հոդվածներից մեկում («Խաղաղ լույս») ավարտից առաջ Կարեն Ստեփանյանը գրում էր. «Այսեղ ես Պետք է ընդհատեի իմս իմն եւ վերջացնեի, եթե ես ոռու լինեի: Բայց... Ուսասանը աղորում է եւ կապի, իսկ իմ հայրենիքում մարդիկ են զոհվում, կենդանի այրվում են, ընչափեղ են լինում նկուղներում զնդակությունների տարափի ներդ, կանայք եւ երեխաները տառաղում են սպավից:

Կարեն Ստեփանյանը մշամատես աղորել է Յայաստանի կյանքով, Յայաստանի ու հայության տագնալերով ու ահերով: Այն, նա իմանականում զբաղվել է ուսական գրականության եւ համաշխարհային մշակույթի խնդիրներով եւ իրեն ուստեւեն ստեղծագործության մեջ:

Կարեն Ստեփանյանի հաջորդ ծավալուն գիրքը կոչվում է «Երկխոսությունը եւ Երեւայիմերը Դուստրելիքայում վերերում» (2010): Այս գրում գրականագետը ուսումնասիրություն է Դուստրելիքայում մեջ հանդություն եւ իսկական գրականություն եւ իսկական գեղարվեստական արժեքը: Այդ-

ների, որ տարբաթերթի էջերում իր հոդվածներն էր տողագրում հայտնի գրականագետների մի ամբողջ բանակ:

Տասը տարի անց նա փոխում է իր աշխատավայրը. 1988 թվականին Կարեն Ստեփանյանը աշխատանքի է անցնում «Զնամյա» («Դրու») գրական-մշակության, հանրային-ժաղավական ծավալուն հանդեսի խնդրագրության բաժնում: Նա ամսագրի բնադրատության բաժնի վարչէն էր, խմբագրության կողեզրական անդամ:

1995 թվականին նա արժանանում է ամսագրի մրցանակին՝ «Յայաստան. XX դարի վեցր, զարում: Պահի» հոդվածի համար:

Մի շրջանում, հաևկանում «Լիստրումայա» գաղետա»-ում աշխատելու տարիներին, Կարեն Ստեփանյանը զուգակցում է գրաֆինադատությունն ու գիտական-հետազոտական աշխատանքը՝ իր գիտական որոնումները Դուստրելիքայում ստեղծագործության ուսումնասիրության աստղաբույզում: 1980-ական թվականներին հմուտ էր բարձրաձաւակ գրականագետը Լեւ Աննինսկու, իգոր Զոլոտուսկու եւ մի խան այլ ամձանց հետ՝ ժամանակի ամենահայտնի բնադրատություններին էր: Կարեն Ստեփանյանը այս գրականագետների դր, որ գիտեր, թե ինչ է իսկական գրականությունը կերպությունը:

Կարեն Ստեփանյանի հաջորդ ծավալուն գիրքը կոչվում է «Երկխոսությունը եւ Երեւայիմերը Դուստրելիքայում վերերում» (2010): Այս գրում գրականագետը ուսումնասիրություն է Դուստրելիքայում մեջ հանդություն եւ իսկական գրականություն եւ իսկական գեղարվեստական արժեքը:

Խորին հարգանք իր իր անունին, իր գործին եւ իր հիշատակին...

Արծվի ԲԱԽՉԻՆՅԱՆ

Ֆրանսիական մշակույթի ամենից արտակենուրոն դեմքերից մեկը՝ բատրնի եւ կինոյի դերասանուիկի, լուսանկարիչ եւ գրող Կատրին Ոոր-Գրիեն հայկական ծագում ունի: Ժան դը Բերգ եւ Ժաննա դը Բերգ կենծանումներով հրատարակած նրա սարդնազդիստական գրվածները մեծ ժողովրդականություն են վայելում ժամանի սիրահարների շրջանում:

Նա ծնվել է 1930-ի սեպտեմբերի 24-ին, Փարիզում, Ռուսական ընտանիքում, որը 1924-ին Կ.Պոլսից տեղափոխվել է Ֆրանսիա: «Ես հայ եմ՝ ցեղաստանությունից փրկվածների դուստ, և երեք չեմ մոռացել այդ մասին: Իմ գերդաստանում կային բազմաթիվ անվանի հոգուրականներ»: Ին արհեով ասել է Կատրին:

թարկյալի հետ ծովադրվ Կարավայիս
Աֆրիկայից եւ նոր հետ տեղափոխվել
Նորմանիայում գտնվող 17-րդ դարի մի
ամռոց: Այդտիսով, Կատրինը դարձել է
Ֆրանսիայի ամենահայտնի «քիրուիհն»
(դոմինան), այս առքիվ ասել է. «Ես գի-
տեմ, որ իմ համարում են Ֆրանսիայի ա-
մենահայտնի «քիրուիհն» եւ ես այդի-
սին եմ, բայց ես նաև մի փոքրիկ ծեր կիս
եմ, որը հետաքրքած է թարոնով, ե-
րաժծությամբ եւ գրականությամբ եւ որը
նաև ցեմ է դաշտասում....»:

1957-ին Կատրինն ամուսնացել է ֆրանսիացի գրող Ել Կինոռեժիսոր ֆրանսիական «Ընը վեր» գրական ուղղության հիմնադրիներից Ալեն Ռոբեր Գրիեի հետ, որի հետ ծանոթացել էր վեց տարի առաջ՝ Թուրքիա կատարած ճանապարհորդության ընթացքում: Դարձանալով Ալենի կինեմատոգրաֆիկ մուսան՝ Կատրինը երկրորդական դերերուն նկարահանվել է ամուսնու «Աննահ կինը» (1963), «Տրանս-Եվրոպական ճեղքը» (1966), «Մարդը, որը ստուգ է» (1968), «Եղենմը Ել հետոն» (1970) «Ն-ն վերցրեց զարդ» (1971), «Հաճովովի աստիճանական փոփոխությունները» (1974), ինչպես նաև Ալեն Ռենեի «Սիրում եմ իեզ, սիրում» (1968), Մարգարիտա Չալիխայի «Սիրո բռնկում» (1968) և «Սեսուալ ազատություններ» (1978) լինա Մանհայմերի «Հինգ զգայարան» (2010) ֆիլմերում, իսկ պլասվոր դերով՝ Կատրին Կորինների «Թագուհիներ» (2012) կինոնկարում: Կինոյում երթեստանդեսն է եկել Կատրին Սարայան անունով: Որդես դերասանուին վերջին անգամ թեմ է բարձրացել՝ 2016-ին Մարգրիտ Ղյուրասի «Սավաննա Բեյ» դիեսի թեմադրության մեջ Մարլին Հերով, դերասանուիի-թեմադրիչ Բենելի Շարլանիսի թեմադրությանը՝ խաղընկերակցությամբ:

Համարական է, որ սադիստական հակումներով Ալեն Ողբ-Գրիեն ամուսնությունից մեկ տարի անց կնոջ հետ կօգտվել է դայմանագիր՝ հստակեցնելու համար իրենց հետազա սեռական կյանքը Եղի համար նա դարտավորվել է կնոջ վճարել խան հազար ֆրանկ: Համաձայն դայմանագիր ութ կետերի՝ Կատրին Ռեյֆ է դառնար Ալենի սեռական ստրուկտուրային, հազնի առաջածի դես եւ հենազանդվել նրա ուզածի դես եւ հենազանդվել նրա բոլոր իրամաններին ու մայային երեխան: Ծնայած երբեք չի ստորագրել այդ «սեռական ստրության դայմանագիր», Կատրինը դատավասկանորեն կատարել է Ալենի ցանկությունները, այս թվում՝ Ենթարկվել հարվածների, առակվել, ճանաշրուտվել, մարմինը կաղկութվել, աչենը կապել...»

1959-ին Ալեք Եւ Կատրին Ռոբ-Գրիենն
ի հետ հանդիպումը հիշատակել է Վա-
ղինիր Նաբռկովը իր մի հարցազրույցու
«Ի դեմ, երբ մենք այցելեցինք Ռոբ-
Գրիենն, նրա փորիկ, գեղեցիկ կինը՝ մ
երիտասարդ դերասանուիկի, իմ դասվի-
հազմնել էր մանուկի դես՝ իրեն Լոյթս-
ձեւացնելով, եւ նա ներկայացումը շա-
րունակեց մյուս օրը նույնունու, երբ մենք
նորից հանդիպեցինք ռեստորանում նա-
խաճածի համար: Նրանից քացի բոլորի
գիմի լցնելուց հետո մատուցողը հարց-
րեց. «Կոկա-կոլա կուտքե՞՞, օրինո՞ր?»: Դա
այնինան զվարճալի էր, եւ Ռոբ-Գրիենն, որ
այնինան լուրջ է երեսում լուսամկարմեռու-
թոռթկաց ծիծաղից»:

Եվ այսպես՝ Որբ-Գրիտ գրովը եղան
նիկ աղբել է հիսուն տարի, մինչեւ Ալեք
մահը 2008 թվականին, 86 տարեկան
հասակում: Այրիանալով՝ Կատրին
կապվել է իրենից 31 տարի փոքր կին եւ

դե Օլիվիերային, որը 100 տարեկանից
հետո էլ շարունակում էր ֆիլմեր նկարա-
հանել...

2014-ին ստեղծվել է Ըստ կինոբեմադրիչ Լինա Մանհայմերի՝ Կատրին Ռոբերտի մասին դասնող «Արարողություն» վավերագրական ֆիլմը, որտեղ գրողներասանուիկին բննում է իր կյանքը որպես սադոմազուխտական համայնքի անդամ։ Այս տարի, 2018-ին, 88-ամյա Կատրինն ամուսնացել է դեռասանուիկի եւ բժնադրիչ Բեների Շարլանիտիի հետ։

2010-ին Կատար Ռոբ-Գրեմ ամուսնու հիշատակին նվիրված միջոցառումներ է կազմակերպել ԱՄՆ-ում, Կանադայում, Գերմանիայում, Չինաստանում եւ Հայաստանում: Նա ասել է, որ Հայաստանը ընտել է իր նախնիների ղատվին եւ միջոցառումներն իրականացրել Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատան օգնությամբ: Երեւանում նա հանդես է եկել ամուսնու գործերի ընթերցանությամբ, ցուցարձել է նրա սցենարով նկարահանված Վեճն Ունեն «Անցյալ տարի Մարիենբադում» նօանավոր կինոնկարը, իսկ Գաֆեսճյան արվեստի կենսունում բացված ցուցահանդեսում ներկայացվել են նաև Կատրինի հայ նախնիների լուսանկարները... Հայկանշական է, որ Երեւանի մետական համալսարանի ռոնանագերմանական ֆակուլտետում ֆրանսիական բաժնի դասախոսների եւ ուսանողների հետ հանդիման ընթացում Ֆրանսիայի ամենահայտնի սարդմազոն «Ժրուիին», հավատարիմ իր նկարագրին, իր եւ ամուսնու գրույքուններից կարդացել է այսուհի հասկածներ, որոնք ցնցել են անգամ այդ՝ ամեննեին ոչ դահլիճանողական լսարանին....